

ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΗ

Τ Ε Σ Ε Κ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ' ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΑΠΟΨΗ

Μαθήματα από τις
τραγωδίες που μας
σημάδεψαν

ΣΕΛ. 3

ΕΡΕΥΝΑ

Απαγόρευση κινητών
στα σχολεία

ΣΕΛ. 4-5

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η αναγκαιότητα
της κυκλοφοριακής
αγωγής στα σχολεία

ΣΕΛ. 6

ΠΑΙΔΕΙΑ

Η διαφθορά
υπονομεύει το
εκπαιδευτικό σύστημα

ΣΕΛ. 11

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Τα ασυνόδευτα
παιδιά του 1974

ΣΕΛ. 8-9

ΙΣΤΟΡΙΑ

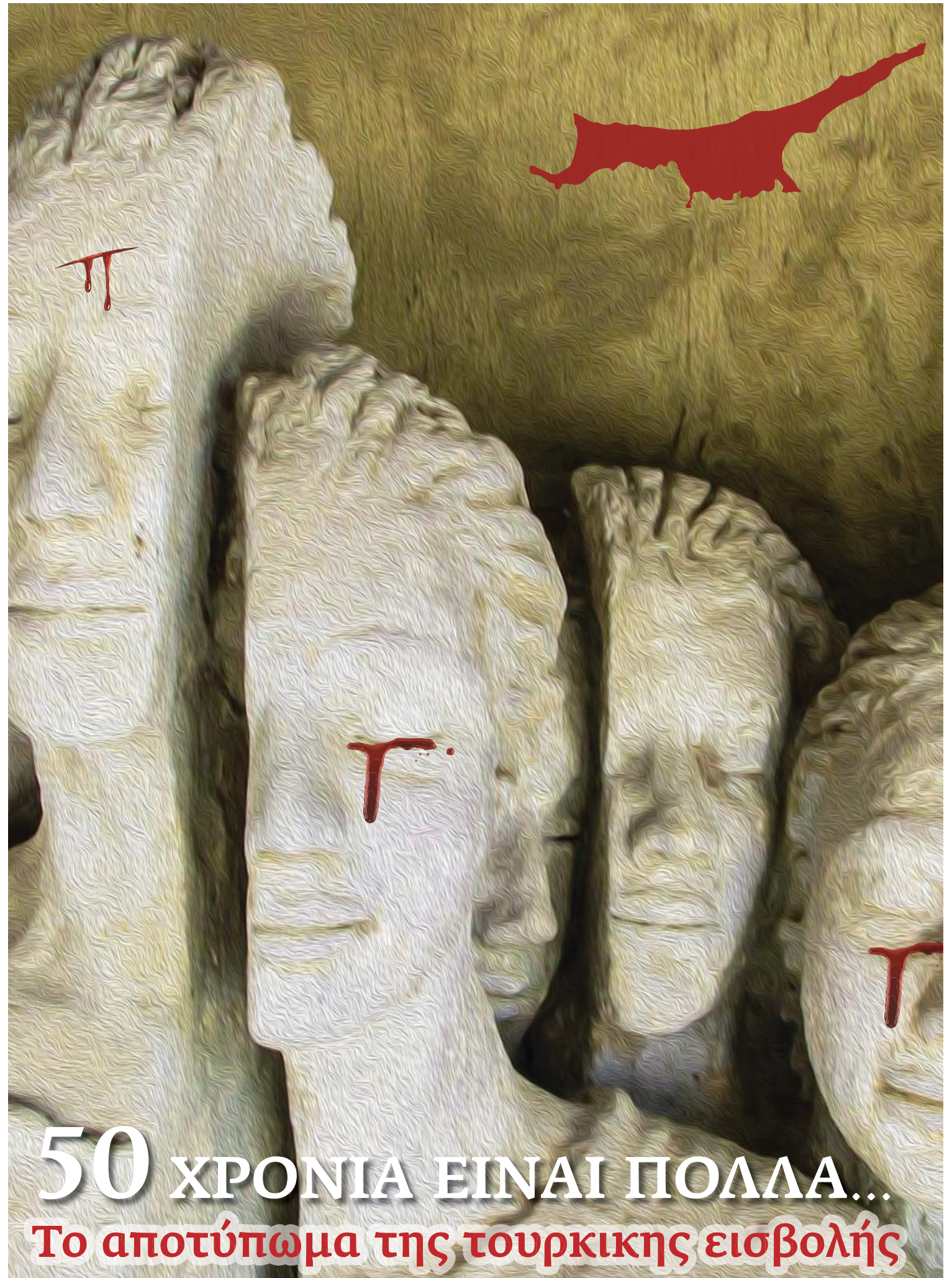
Υδραγωγείο
Αρχαγγέλου:
Η ιστορία του

ΣΕΛ. 12

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Σχολεία πρεσβευτές
πολιτισμού ΣΕΛ. 14-15

Editorial

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Η ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ' είναι χωρίς αμφιβολία ένας ζωντανός οργανισμός μάθησης, μια δημιουργική κοινότητα μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων. Άνοιξε τις πύλες της το 1981, με την πορεία της –μέσα στον χρόνο– να χαρακτηρίζεται από μεγάλες αλλαγές που οδήγησαν στη σημερινή της παρουσία. Είμαστε περήφανοι για τη Σχολή μας που έκανε τη συμπερίληψη πράξη μέσω της λειτουργίας –με απόλυτη επιτυχία τα τελευταία χρόνια– προγράμματος ένταξης παιδιών με ειδικές ικανότητες. Καθοριστική δε περίοδος για το Σχολείο μας ήταν η περίοδος από το 1995-2003, κατά την οποία λειτούργησε ως Ενιαίο Λύκειο.

Η ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ' είναι ένα σχολείο ανοικτό στην ευρύτερη κοινωνία. Κάθε χρόνο οι μαθητές μας διακρίνονται στις Παγκύπριες Εξετάσεις για τα Πανεπιστήμια Κύπρου και Ελλάδας ενώ αρκετοί απόφοιτοί μας ακολουθούν σπουδές σε Πανεπιστήμια Αγγλίας, Αμερικής αλλά και Κίνας, κάτι που κάνει εμάς τους καθηγητές τους και τις καθηγήτριές τους ιδιαίτερα ευτυχείς. Καθημερινά, ο επισκέπτης του Σχολείου μας μπορεί να διαπιστώσει την ποιότητα του έργου που επιτελείται και την αφοσίωση του συνόλου των εκπαιδευτικών μας, οι οποίοι βρίσκονται κοντά στα παιδιά μας, πολλές φορές σε δύσκολες συνθήκες. Οι μαθητές μας διακρίνονται σε μαθητικούς διαγωνισμούς και αθλητικούς αγώνες, συμμετέχουν σε προγράμματα Erasmus και άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα ενώ οργανώνουν πολιτιστικές δράσεις τόσο εντός όσο και εκτός. Αποδεικνύουν έτσι πως το Δημόσιο Σχολείο και δη οι Τεχνικές Σχολές, δεν έχουν να ζηλέψουν σε τίποτα από οποιοδήποτε άλλο τύπο σχολείου. Μεγάλος συμπαραστάτης σε αυτή την προσπάθεια το Υπουργείο Παιδείας μέσω των Διευθύνσεων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, τις οποίες ευχαριστούμε θερμά.

Είναι με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση, λοιπόν, που χαιρετίζω την επανέκδοση της μαθητικής εφημερίδας της Σχολής μας «Τεχνικής Άποψη». Συγχαίρω την εφημερίδα «Το Βήμα» για την εξαιρετική ευκαιρία που προσφέρει στα παιδιά μας να παρουσιάσουν το έργο που επιτελείται, τις σκέψεις τους αλλά και τα όνειρά τους. Πολύτιμος συμπαραστάτης τους η Επιτροπή Εκδόσεων του σχολείου μας, η οποία συντόνισε την όλη προσπάθεια, την οποία επίσης ευχαριστώ και συγχαίρω για το πολυσχιδές έργο της.

κ. Αντώνης Θεοδώρου
Διευθυντής της Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής
και Εκπαίδευσης Μακάριος Γ' Λευκωσίας

1974 - 2024: Πενήντα χρόνια μνήμης

Πενήντα χρόνια μετά και οι πληγές από την τραγωδία του 1974 παραμένουν ακόμα ανοικτές. Εμείς, ως η γενιά που καλείται να πάρει τη σκυτάλη για το μέλλον, δεν θα μπορούσαμε να μείνουμε αμέτοχοι.

Δημιουργήσαμε το συγκεκριμένο έργο κεντρικό στοιχείο του οποίου αποτελούν τρία πέτρινα γλυπτά από τα μάτια των οποίων τρέχουν κόκκινες σταγόνες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το αίμα που χύθηκε και τους νεκρούς που χάθηκαν.

Η καρδιά του Στροβόλου «κτυπά» στη Γ' Τεχνική

Από τις πρώτες αναφορές σε γραπτά χειρόγραφα του Λεόντιου Μαχαιρά και του Φλώριου Βουστρώνιου για το βασιλικό φέουδο του Στροβόλου στο σήμερα, σε έναν δυναμικά αναπτυσσόμενο Δήμο, με πληθυσμό 71.123 κατοίκων και πρωταγωνιστικό ρόλο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση της Λευκωσίας και όχι μόνο. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι δύο επικρατέστερες εκδοχές του ονόματός του με τη μια να αναφέρει ότι αυτή προέρχεται από το αρχαίο όνομα ενός πεύκου που φυτρώνει στην περιοχή, τον Στρόβιλο ή ακόμα και από τους ανεμοστρόβιλους που δημιουργούνται στην περιοχή.

Ένας Δήμος με πλούσιο πολιτιστικό πρόγραμμα, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει ποικίλες εκδηλώσεις, ανάμεσα στις οποίες εικαστικές εκθέσεις, διαλέξεις, χορευτικές και θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ ποικίλης θεματολογίας και εκδηλώσεις για τα παιδιά και τους εφήβους. Είναι σε αυτό το πλαίσιο στο οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες της ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ' Λευκωσίας δραστηριοποιούνται καθημερινά, δημιουργούν και πλάθουν όνειρα για το μέλλον.

Στις σελίδες που ακολουθούν, οι νέοι και οι νέες δημοσιογράφοι μας καταθέτουν τις σκέψεις τους για θέματα επικαιρότητας όπως η διαφθορά, η κυκλοφοριακή αγωγή, η διαφθορά, η απαγόρευση των κινητών στα σχολεία. Ερευνούν ακόμα μια –μέχρι πρόσφατα– άγνωστη πτυχή της τραγωδίας του 1974, το θέμα των ασυνόδευτων παιδιών του 1974, σε μια προσπάθεια καταγραφής πτυχών της συλλογικής μνήμης.

Πλούσιες και οι αναφορές τους στις πολιτιστικές δράσεις του σχολείου τους με έρευνες για το χαρούπι και το λευκαρίτικο κέντημα ενώ με ενθουσιασμό μιλούν για το υδραγωγείο δίπλα από το σχολείο τους. Δεν λείπει η αναφορά και στον καλύτερο έφηβο αθλητή των Ειδικών Ολυμπιακών για το 2024, ο οποίος με τις επιδόσεις του αποτελεί παράδειγμα για όλους.

Για όλα αυτά και για πολλά άλλα γράφουν οι μαθητές και μαθήτριές μας με την ευχή η προσπάθειά τους να γίνει θεσμός.

Καλή ανάγνωση!

Συντακτική επιτροπή:

Ειρήνη Αναστασίου, Άδωνης Αριστοδήμου, Νάταλη Ευσταθίου, Κωνσταντίνος Θεοχάρους, Ελισάβετ Καρυπίδου, Στυλιανός Κωνσταντινίδης, Ελπίδα Μαριόλη, Τζούλιαν Ξενοπούλου Πετσιήνι, Μάξιμος Παναγή, Ευρυδίκη Παπαχρήστου, Ιωάννης Παύλου, Μιχαέλλα Πέτρου, Μαρία Χαραλάμπους, Χριστόδουλος Χαραλάμπους, Σάββας Χειμωνή, Άντρεα Χριστοφή, Παναγιώτης Χριστοδούλου

Υπεύθυνος έκδοσης:

Αντώνης Θεοδώρου, Διευθυντής

Το πρωτοσέλιδο φιλοτέχνησαν:

Άντρια Αρέστη, Αγγελική Θεμιστοκλέους, Σωτηρία Παναγή, Θεοδώρα Τρύφωνος

Συντονισμός έκδοσης:

Λίτσα Αντωνίου Πιερίδου ΒΔ, Δέσπω Πολυδώρου, Γιώργος Ρούσσος, Φιλόλογοι

Δημοσιογραφική επιμέλεια:

Μάρνου Παπαματθαίου

Μαθήματα από τις τραγωδίες που μας σημάδεψαν

Όταν η ανευθυνότητα σκοτώνει και η δικαιοσύνη καθυστερεί, η ιστορία επαναλαμβάνεται επικίνδυνα. Πότε επιτέλους θα μάθουμε από τα λάθη που κοστίζουν ζωές;

ΤΗΣ ΝΑΤΑΛΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Μεγαλώνω σε μια χώρα όπου οι τραγωδίες μοιάζουν να επαναλαμβάνονται, αφήνοντας πίσω τους θύματα, οργή και αναπάντητα ερωτήματα. Το αεροπορικό δυστύχημα της 'Ηλιος το 2005, η φονική πυρκαγιά στο Μάτι το 2018 και η σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη το 2023 είναι τρεις τραγικές στιγμές της σύγχρονης ιστορίας μας που με κάνουν να αναρωτιέμαι: πόσο ασφαλείς είμαστε πραγματικά; Και, το σημαντικότερο, αποδίδεται ποτέ πραγματικά δικαιοσύνη;

Όταν η ανευθυνότητα σκοτώνει

Το κοινό στοιχείο αυτών των τριών καταστροφών είναι ότι δεν ήταν ατυχήματα με τη στενή έννοια του όρου. Δεν προκλήθηκαν από τυχαίους φυσικούς παράγοντες, αλλά από ανθρώπινα λάθη, ελλείψεις, παραλείψεις και αμέλεια.

Και στις τρεις περιπτώσεις, η ίδια ιστορία: εγκληματικά λάθη, χαμένες ζωές, υποσχέσεις για αλλαγές και, τελικά, η αίσθηση ότι τίποτα δεν αλλάζει πραγματικά.

Η δικαιοσύνη που αργεί ή δεν έρχεται ποτέ

Όταν ακούω τις λέξεις «έρευνα σε εξέλιξη» ή «θα αποδοθούν ευθύνες», μέσα μου γεννιέται δυσπιστία. Οι υποθέσεις αυτές σέρνονται για χρόνια στα δικαστήρια, οι υπεύθυνοι τιμωρούνται, αν τιμωρηθούν, με μικρές ποινές, και οι οικογένειες των θυμάτων περιμένουν μάταια δικαίωση.

Για το δυστύχημα της 'Ηλιος, οι δίκες διήρκεσαν πάνω από μια δεκαετία, με τελικές αθωώσεις και αναστολές ποινών. Στην περίπτωση του Ματιού, οι δικαστικές διαδικασίες προχωρούν αργά, ενώ στα Τέμπη, οι ευθύνες αποδίδονται αποσπασματικά, χωρίς ακόμη να έχει ξεκαθαρίσει το πλήρες τοπίο της αλήθειας.

Όταν η δικαιοσύνη δεν αποδίδεται έγκαιρα και δίκαια, δημιουργείται η αίσθηση ότι οι ζωές χάνονται χωρίς

αντίκρισμα. Και το χειρότερο; Δεν αλλάζει τίποτα για να αποφευχθεί η επόμενη τραγωδία.

Μπορούμε να νιώσουμε ποτέ ασφαλείς;

Είναι δικαίωμά μας, ως πολίτες, να νιώθουμε ασφαλείς. Να ταξιδεύουμε με αεροπλάνα και τρένα που συντηρούνται σωστά. Να ζούμε σε πόλεις που διαθέτουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για φυσικές καταστροφές. Να ξέρουμε ότι, αν κάτι πάει στραβά, το κράτος δεν θα προσπαθήσει να καλύψει τις ευθύνες του, αλλά να δι-ορθώσει τα λάθη του.

Όμως, αν η ιστορία μάς έχει διδάξει κάτι, είναι ότι οι αλλαγές δεν έρχονται από μόνες τους. Πρέπει να τις απαιτήσουμε.

Η ευθύνη της νέας γενιάς

Ως νέος άνθρωπος, αισθάνομαι ότι έχουμε χρέος να μη συνηθίσουμε την αδικία και την αδιαφορία. Δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι κάθε λίγα χρόνια θα θρηνούμε θύματα εξαιτίας λαθών που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί. Δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι «έτσι είναι τα πράγματα».

Η γενιά μας πρέπει να απαιτήσει **διαφάνεια, λογοδοσία και πραγματικές αλλαγές**. Να διεκδικήσει ένα σύστημα που δεν θα περιμένει την επόμενη τραγωδία για να δράσει.

Γιατί οι 121 επιβάτες της 'Ηλιος, οι 104 κάτοικοι στο Μάτι και οι 57 νεκροί στα Τέμπη δεν είναι αριθμοί. Είναι ζωές που χάθηκαν άδικα. Και το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να μην τους ξεχάσουμε.

Εκδηλώσεις διαμαρτυρίας για τα Τέμπη από τους μαθητές της Σχολής

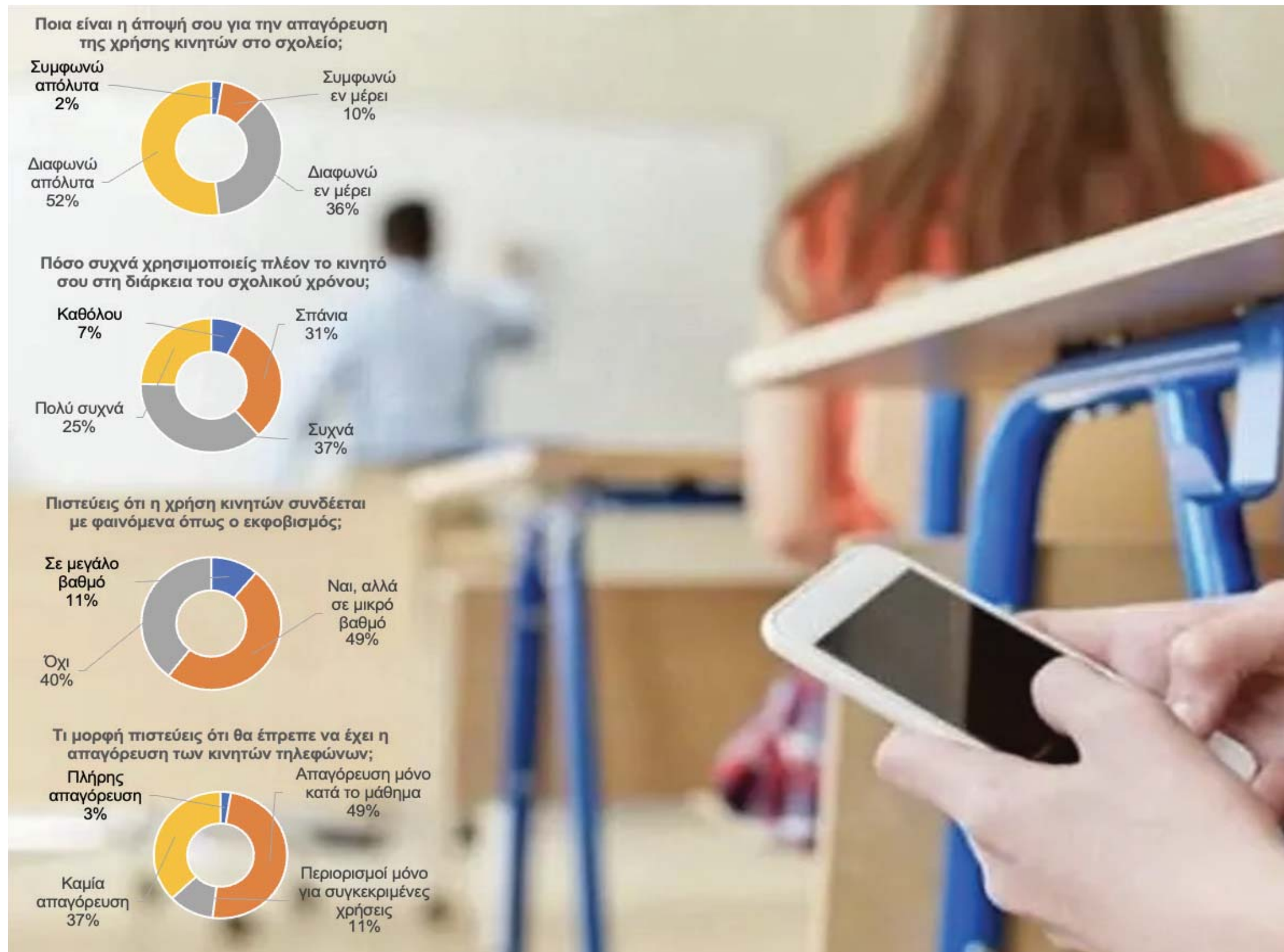
Το 2005, το Boeing 737 της 'Ηλιος Airways συνετρίβη στο Γραμματικό, αφήνοντας πίσω του 121 νεκρούς. Ένα πρόβλημα αποσυμπίεσης στο αεροσκάφος, σε συνδυασμό με λανθασμένους χειρισμούς, οδήγησε στη χειρότερη αεροπορική τραγωδία της Κύπρου και της Ελλάδας. Παρά τις ευθύνες που αποδόθηκαν, η αίσθηση της ατιμωρησίας παραμένει.

Το 2018, οι φλόγες στο Μάτι κατέστρεψαν ζωές και σπίτια, αφήνοντας πίσω 104 νεκρούς. Η έλλειψη οργάνωσης, οι καθυστερημένες αντιδράσεις των Αρχών και η απουσία σχεδίου εκκένωσης έδειξαν ένα κράτος αδύναμο να προστατεύσει τους πολίτες του.

Το 2023, στα Τέμπη, ένα τρένο με εκατοντάδες επιβάτες συγκρούστηκε μετωπικά με εμπορική αμαξοστοιχία, προκαλώντας τον θάνατο 57 ανθρώπων, κυρίως νέων. Μια σειρά από διαχρονικές αμέλειες, τεχνικές ελλείψεις και ανεύθυνες αποφάσεις αποκάλυψαν ένα σιδηροδρομικό δίκτυο επικίνδυνα απαρχαιωμένο.

ΤΩΝ ΑΔΩΝΗ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ ΚΑΙ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Απαγόρευση κινητών στα σχολεία: Αναγκαίο μέτρο ή υπερβολικός περιορισμός;

Η πλήρης απαγόρευση της χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία της Κύπρου κατά τη διάρκεια του σχολικού χρόνου αποτέλεσε αντικείμενο έντονης συζήτησης στην εκπαιδευτική κοινότητα. Η απόφαση αυτή βασίστηκε σε ανησυχίες σχετικά με την απόσπαση της προσοχής των μαθητών, την αύξηση περιστατικών βίας και διαδικτυακού εκφοβισμού, καθώς και την επίδραση της υπερβολικής χρήσης οθονών στην ψυχική υγεία των παιδιών.

Πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη τον Φεβρουάριο του 2025 σε δείγμα 162 μαθητών της Τεχνικής Σχολής Μακάριος Γ' στη Λευκωσία ανέδειξε τις απόψεις και τις αντιδράσεις των μαθητών απέναντι στο μέτρο.

Γενική στάση των μαθητών απέναντι στην απαγόρευση

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η συντριπτική πλειονότητα των μαθητών (87,6%) διαφωνεί απόλυτα ή εν μέρει με την καθολική απαγόρευση των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θεωρούν πως το μέτρο αυτό δεν είναι ρεαλιστικό και δεν αντα-

ποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της μαθητικής κοινότητας. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο Χριστόφορος, μαθητής της Β' τάξης:

«Το κινητό δεν είναι μόνο για παιχνίδι ή social media. Πολλές φορές το χρειαζόμαστε για να βρούμε πληροφορίες για το μάθημα ή να επικοινωνήσουμε με τους γονείς μας».

Είναι ενδεικτικό ότι 8 στους 10 μαθητές θεωρούν ότι η απαγόρευση περιορίζει την επικοινωνία τους με τους γονείς τους, γεγονός που προκαλεί ανησυχία τόσο στους ίδιους όσο και στις οικογένειές τους.

Θα μειώσει η απαγόρευση τη χρήση των κινητών;

Παρά την αυστηρότητα του μέτρου, μόλις το 23,5% των μαθητών πιστεύει ότι η χρήση των κινητών θα μειωθεί πραγματι-

8 στους 10 μαθητές πιστεύει ότι πρέπει να έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν ελεύθερα το κινητό στο διάλειμμα.

κά. Αντίθετα, το 61,7% δηλώνει πως συνεχίζει να χρησιμοποιεί το κινητό του συχνά ή πολύ συχνά εντός του σχολείου, κυρίως για ψυχαγωγία (33,3%) και επικοινωνία με τους γονείς (32,1%).

«Όλοι βρίσκουν τρόπο να χρησιμοποιούν το κινητό, ακόμα και αν υπάρχει απαγόρευση. Απλά το κάνουμε πιο διακριτικά», ανέφερε μαθήτρια της Γ' τάξης.

Ένα σημαντικό ποσοστό (49,4%) θεωρεί πως η απαγόρευση θα έπρεπε να ισχύει μόνο κατά τη διάρκεια του μαθήματος,

αφήνοντας ελεύθερη τη χρήση του κινητού στα διαλείμματα ή σε περιπτώσεις ανάγκης.

Κινητά τηλέφωνα και προβλήματα στη σχολική ζωή

Αν και οι περισσότεροι μαθητές είναι ενάντια στην απαγόρευση, αναγνωρίζουν ότι η χρήση κινητών μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα. Το 60,5% πιστεύει ότι τα κινητά συνδέονται με φαινόμενα όπως ο εκφοβισμός σε μικρό ή μεγάλο βαθμό,

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

JONATHAN HAIDT
Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ

ΤΗΣ ΑΝΤΡΕΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

Τον περασμένο Αύγουστο η Μαρέβα Γκραμπόφσκι-Μητσοτάκη τράβηξε την προσοχή με μια ανάρτηση στο Instagram στην οποία ανέφερε: «Στο εξαιρετικό βιβλίο του Jonathan Haidt, "The Anxious Generation", αναλύονται οι επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των παιδιών από την αλόγιστη χρήση του κινητού τηλέφνου». Πριν λίγες μέρες ο υπουργός Παιδείας Κυριάκος Πιερρακάκης μιλώντας στην εκπομπή «Αναλύσεις» του EPTNews παραδέχτηκε ότι το συγκεκριμένο βιβλίο επηρέασε σημαντικά τόσο τον ίδιο όσο και τον Πρωθυπουργό για να λάβουν την απόφαση για τα κινητά τηλέφωνα στα σχολεία. Είναι άραγε τόσο σημαντικά τα όσα υποστηρίζει ο κοινωνικός ψυχολόγος και καθηγητής στο Stern School of Business του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης σχετικά με τη διάδοση των smartphones, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και την υπερπροστατευτική ανατροπή;

Σύμφωνα με τον Haidt, η μετάβαση από μια παιδική ηλικία γεμάτη ελεύθερο παιχνίδι σε μια που κυριαρχείται από την τεχνολογία έχει διαταράξει την ανάπτυξη των παιδιών. Αυτή η αλλαγή έχει οδηγήσει σε τέσσερις βασικές επιπτώσεις: τη **στέρωση ύπνου**, την **κοινωνική απομόνωση**, τον **κατακερματισμό της προσοχής** και τον **εθισμό**. Πιο συγκεκριμένα η χρήση smartphones μέχρι αργά τη νύχτα επηρεάζει τον ύπνο των εφήβων, την ώρα που η αντικατάσταση του πρόσωπο με πρόσωπο χρόνου με διαδικτυακή

επικοινωνία μειώνει τις κοινωνικές δεξιότητες και αυξάνει τα συναισθήματα μοναξιάς. Επίσης, η συνεχής ροή ειδοποιήσεων και πληροφοριών μειώνει την ικανότητα των εφήβων να ολοκληρώνουν εργασίες, ενώ οι εφαρμογές και τα παιχνίδια που έχουν σχεδιαστεί για να είναι εθιστικά, καθιστούν δύσκολο για τους νέους να αποσυνδεθούν.

Ο Haidt επισημαίνει ότι αυτές **οι επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα έντονες στα κορίτσια**, τα οποία παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά άγχους και κατάθλιψης σε σύγκριση με τα αγόρια. Αυτό αποδίδεται εν μέρει στην πίεση που ασκούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την επίτευξη μη ρεαλιστικών προτύπων ομορφιάς και επιτυχίας. Επιπλέον, ο συγγραφέας **εξετάζει τον ρόλο της υπερπροστατευτικής ανατροφής**, υποστηρίζοντας ότι οι γονείς που αποφεύγουν να επιτρέπουν στα παιδιά τους να αντιμετωπίζουν προκλήσεις και κινδύνους, τα εμποδίζουν να αναπτύξουν ανθεκτικότητα και δεξιότητες αντιμετώπισης προβλημάτων. Αυτή η έλλειψη εμπειριών μπορεί να τα καταστήσει πιο ευάλωτα σε ψυχικές ασθένειες.

Ο Haidt δεν περιορίζεται μόνο στην ανάλυση των προβλημάτων, αλλά προσφέρει και συγκεκριμένες λύσεις. Προτείνει την **προώθηση του ελεύθερου παιχνιδιού, τον περιορισμό της χρήσης των smartphones**, ειδικά στα σχολεία, και την ενθάρρυνση των γονέων να επιτρέπουν στα παιδιά τους να αναλαμβάνουν ρίσκα και να αντιμετωπίζουν προκλήσεις. Επιπλέον, υποστηρίζει την **ανάγκη για συλλογική δράση** από γονείς, σχολεία και κυβερνήσεις για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα υποστηρίξει την υγιή ανάπτυξη των παιδιών.

«Η Γενιά του Άγχους» είναι ένα βιβλίο που προσφέρει μια βαθιά κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι σημερινοί έφηβοι. Με την ανάλυση του Haidt, οι αναγνώστες μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις ρίζες της κρίσης ψυχικής υγείας και να εξετάσουν τρόπους για να υποστηρίξουν τη νέα γενιά στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

λογική. Ταυτόχρονα, επισημαίνουν την ανάγκη για εκπαίδευση σχετικά με την υπεύθυνη χρήση των κινητών, ώστε να αντιμετωπιστούν προβλήματα όπως ο διαδικτυακός εκφοβισμός και η διάσπαση προσοχής.

Το ζήτημα παραμένει ανοιχτό, με τους μαθητές και τις μαθήτριες να εκφράζουν την ανησυχία τους για τις επιπτώσεις της απόφασης στην καθημερινότητά τους, ενώ η πολιτεία υπερασπίζεται το μέτρο ως αναγκαίο για τη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος. Το αν η απαγόρευση θα είναι αποτελεσματική ή αν θα χρειαστεί αναθεώρηση, μένει να φανεί στην πράξη.

Τι ισχύει στις υπόλοιπες
ευρωπαϊκές χώρες

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΥΛΟΥ

Η χρήση των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία αποτελεί θέμα έντονης συζήτησης σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, με αρκετές από αυτές να εφαρμόζουν πολιτικές περιορισμού ή και πλήρους απαγόρευσης κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου. Οι αποφάσεις αυτές βασίζονται σε ανησυχίες σχετικά με την επίδραση των κινητών στη συγκέντρωση των μαθητών, την κοινωνική τους ανάπτυξη και την προστασία από διαδικτυακούς κινδύνους.

 Η Γαλλία υπήρξε πρωτοπόρος στην απαγόρευση των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία. Από το 2018, η χρήση κινητών απαγορεύεται σε όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το 2024, η γαλλική κυβέρνηση επέκτεινε το μέτρο αυτό, εφαρμόζοντας μια δοκιμαστική φάση «ψηφιακού διαλείμματος» σε περίπου 200 σχολεία, επηρεάζοντας 50.000 μαθητές. Στόχος ήταν η πλήρης απαγόρευση της χρήσης κινητών καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής ημέρας, ενισχύοντας τον αρχικό νόμο του 2018.

 Στη Δανία, η κυβέρνηση ανακοίνωσε φέτος την πρόθεσή της να εισαγάγει νομοθεσία που θα απαγορεύει τη χρήση κινητών τηλεφώνων στα σχολεία και στους χώρους μετά το σχολείο. Η απόφαση αυτή βασίστηκε σε προτάσεις επιτροπής ευζωίας των νέων, οι οποίες υπογράμμισαν τις αρνητικές επιπτώσεις της ψηφιακής χρήσης στην ευημερία των παιδιών. Ο Υπουργός Παιδείας, Mattias Tesfaye, τόνισε την ανάγκη τα σχολεία να επανακτήσουν τον ρόλο τους ως χώροι σκέψης, απαλλαγμένοι από την απόσπαση προσοχής που προκαλούν οι οθόνες.

 Η Ολλανδία εφάρμοσε από τον Ιανουάριο του 2025 απαγόρευση της μη εκπαιδευτικής χρήσης των smartphones στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στη μείωση των περισπασμών και στην ενίσχυση της συγκέντρωσης των μαθητών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

 Στο Ηνωμένο Βασίλειο, αν και δεν υπάρχει εθνική νομοθεσία που να απαγορεύει τη χρήση κινητών στα σχολεία, αρκετά εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν λάβει πρωτοβουλίες για τον περιορισμό τους. Για παράδειγμα, σχολείο στο Colchester πραγματοποίησε πείραμα 21 ημερών χωρίς smartphones, παρατηρώντας μείωση κατά 20% στα συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης μεταξύ των μαθητών. Επιπλέον, σε περιοχές όπως το Λονδίνο, ορισμένα σχολεία αντικατέστησαν τα smartphones με βασικά κινητά τηλέφωνα, δημιουργώντας ένα περιβάλλον με λιγότερους περισπασμούς και μειωμένα περιστατικά εκφοβισμού.

ενώ το 42% δήλωσε πως η χρήση κινητού έχει δημιουργήσει προβλήματα μέσα στην τάξη, είτε μέσω της διάσπασης της προσοχής είτε μέσω καταγραφής και διαμοιρασμού ακατάλληλου περιεχομένου.

«Έχω δει περιπτώσεις όπου κάποιοι τράβουν βίντεο καθηγητές ή μαθητές χωρίς την άδειά τους και τα ανεβάζουν στο διαδίκτυο. Αυτό είναι απαράδεκτο», σημειώνει ο Αντρέας, μαθητής της Α' τάξης.

Ωστόσο, παρά αυτά τα προβλήματα, το 71,6% των μαθητών δεν πιστεύει ότι η πλήρης απαγόρευση θα έχει θετική επίδραση στις διαπροσωπικές σχέσεις. Θεωρούν ότι η επικοινωνία μεταξύ των μαθητών δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τη χρήση ή μη των κινητών τηλεφώνων.

Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι η απόφαση για την καθολική απαγόρευση των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία προκαλεί έντονες αντιδράσεις στη μαθητική κοινότητα. Οι μαθητές και μαθήτριες θεωρούν πως το μέτρο είναι υπερβολικό και δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη.

Παρόλο που αναγνωρίζουν ότι η αλόγιστη χρήση των κινητών μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα, η πλειονότητα πιστεύει πως μια πιο ευέλικτη προσέγγιση, όπως η απαγόρευση μόνο κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, θα ήταν πιο

Η αναγκαιότητα της κυκλοφοριακής αγωγής στα σχολεία

Η αύξηση των τροχαίων ατυχημάτων καθιστά επιτακτική την εκπαίδευση των μαθητών στην οδική ασφάλεια, προάγοντας την υπευθυνότητα και τον σεβασμό στον δρόμο

ΤΩΝ ΕΛΠΙΔΑΣ ΜΑΡΙΟΛΗ
ΜΑΞΙΜΟΥ ΠΑΝΑΓΗ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Το ζήτημα της κυκλοφοριακής αγωγής, δηλαδή της πολιτικής που επικεντρώνεται στην ανάπτυξη κουλτούρας οδικής συνείδησης μέσω της οποίας οι μαθητές λειτουργούν ως υπεύθυνα άτομα σε θέματα οδικής συμπεριφοράς έχει επανέλθει πιο επιτακτικά από ποτέ. Ενδεικτικές είναι οι επισημάνσεις του υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, κ. Μάριου Χαρτσιώτη, ο οποίος σε χαιρετισμό του στο πλαίσιο της Εβδομάδας Οδικής Ασφάλειας ανέφερε πως σύμφωνα με στοιχεία της Αστυνομίας, η αύξηση το 2024 πριν το κλείσιμο της χρονιάς στους θανάτους από τροχαία δυστυχήματα ανήλθε στο 30%.

Η αναφορά στην ίδια διάσκεψη του υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, κ. Αλέξη Βαφεάδη, πως όσες δράσεις κι αν προγραμματιστούν το κλειδί για την επιτυχία θα βρίσκεται πάντα στην ατομική ευθύνη, επαναφέρει την αναγκαιότητα καθιέρωσης μαθημάτων κυκλοφοριακής αγωγής στη Μέση Εκπαίδευση για ενημέρωση των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονιών, με στόχο την αλλαγή και καθιέρωση κουλτούρας οδικής συνείδησης και ασφάλειας.

Τι ισχύει μέχρι τώρα

Ο τομέας της κυκλοφοριακής αγωγής υπάγεται στην Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας. Στη ιστοσελίδα της Επιτροπής διαβάζουμε πως για τη Μέση Εκπαίδευση πρώτος πυλώνας είναι η ανάπτυξη στοχευμένων προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής σε σχολεία υψηλού κινδύνου στη βάση καταλόγου από την Αστυνομία, δεύτερος η πραγματοποίηση δράσεων για βελτίωση του οδικού δικτύου του περιβάλλοντος χώρου και τρίτος πυλώνας η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού από τους μαθητές, αλλά και η στενή συνεργασία με υπηρεσίες και φορείς για ενημέρωση των μαθητών.

Μια δράση που έγινε θεσμός

Οι Δόκιμοι Πρεσβευτές του Προγράμματος «Σχολείο Πρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» σε συνεργασία με τον κλάδο Μηχανικής Οχημάτων της Σχολής μας, συνδιοργάνωσαν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά «Εβδομάδα Κυκλοφοριακής Αγωγής». Σε αυτήν συμμετείχε η μαθητική και η καθηγητική κοινότητα, με την υποστήριξη της Διεύθυνσης του Σχολείου.

Σύμφωνα με τον εμπνευστή της δράσης, ΒΔ Μηχανικής Οχημάτων, κύριο Ανδρέα Αντωνιάδη, στόχος της δράσης είναι οι μαθητές και μαθήτριες να έρθουν σε επαφή με πτυχές του ζητήματος όπως είναι η συμπεριφορά στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς όπως το λεωφορείο, η αμυντική οδήγηση με αυτοκίνητο ή μοτοσικλέτα, όπως επίσης και η υπεύθυνη δράση του ποδηλάτη με βιωματικό τρόπο. Προς τον σκοπό αυτό, οι παρουσιάσεις αυτές γίνονται στοχευμένα τόσο σε συνεργασία με την Αστυνομία Κύπρου, όσο και με άλλους φορείς όπως σύλλογοι οδηγών μοτοσικλέτας, την Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδηλασίας αλλά και άτομα που επέζησαν από τροχαία.

Φέτος η δράση αφιερώθηκε στον απόφοιτο της Σχολής Γιώργο Θεοφάνους, ο οποίος έχασε τη ζωή του στην ασφαλτο στις 29 Ιανουαρίου και στον απόφοιτο Αντώνη Βαρέλη, ο οποίος την επομένη των Χριστουγέννων έχασε τη ζωή του μετά από γενναία μάχη με τη λευχαιμία.

«Αυτή τη στιγμή
ο φίλος μου
βασανίζεται
από τύψεις, γι' αυτό
που θεωρεί ότι
μου προκάλεσε»

Ήταν η κακιά στιγμή

Ο Ρένος Ευαγγελάκης, ο Αλέξης Δημητρίου και η Ραφαέλα Μιλτιάδους μπορεί να προέρχονται από διαφορετικά

περιβάλλοντα αλλά ξεχωρίζουν για αυτό που τους ενώνει: τη δύναμη που έχουν με την οποία αφηγούνται κάθε φορά την προσωπική τους εμπειρία. Αρχιτέκτονας ο πρώτος, με το ατύχημα να τον «σπρώχνει» προς τα πίσω και να τον αναγκάζει να ξαναγεννηθεί. Δεν εγκατέλειψε τον αγώνα αλλά μετέτρεψε τα εμπόδια σε ευκαιρίες, σπουδάζοντας Αρχιτεκτονική, ενώ συμμετέχει και σε μααραθώνιους. Με απόφαση του Υπουργείου Μεταφορών, το βιβλίο του «Σαν Εφιάλτης», στο οποίο διηγείται την εμπειρία του, έχει προωθηθεί στις βιβλιοθήκες των σχολείων με την ελπίδα το μήνυμα να φτάσει σε όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα.

Αντίστοιχη, η ιστορία του Αλέξη, με τα λόγια του επίσης να συγκλονίζουν. Καταγράφουμε: «Δεν θεωρώ ότι έφταιγε ο οδηγός, αλλά είχαμε συνολική ευθύνη και οι τέσσερις μας. Οι υπόλοιποι έπαθαν σπασίματα, όχι τόσο σοβαρά όμως, όπως η δική μου περίπτωση που έσπασε η πλάτη μου. Η αλήθεια είναι ότι πολλές φορές που βλέπω και τον φίλο μου, έχει τύψεις. Όσες φορές και αν του έχω εξηγήσει ότι δεν φταίει, αλλά όλοι φταίμε, γιατί η αλήθεια όταν σε ένα αυτοκίνητο κοιμούνται όλοι, είναι πάρα πολύ δύσκολο για τον οδηγό να μείνει ξύπνιος και ειδικά όταν είσαι με λίγες ώρες ύπνο. Αυτή τη στιγμή ο φίλος μου βασανίζεται από τύψεις, γι' αυτό που

Ο Ορέστης Χριστοδούλου και ο Γιώργος Μιλτιάδους με τον Βοηθό Διευθυντή Ανδρέα Αντωνιάδη

Η Ραφαέλα Μιλτιάδους στέλνει
το δικό της μήνυμα στους
μαθητές της Σχολής

θεωρεί ότι μου προκάλεσε, αλλά δεν φταίει αυτός, είναι μια συνολική ευθύνη. Είναι κάτι που θέλω πάρα πολύ να περάσω, γιατί όταν μπαίνουμε μέσα σε ένα αυτοκίνητο και είμαστε συνοδηγοί, ακόμη και στα πίσω καθίσματα, έχουμε ευθύνη...».

Η Ραφαέλα μαθαίνει ξανά να «κυλάει» στα εικοσιεπτά της παλεύοντας για τα αυτονόητα όπως η αλλαγή νομοθεσιών, η έλλειψη τεχνολογικών μέσων, η ύπαρξη στερεοτύπων όπως επίσης και οι νοοτροπίες που δεν προάγουν την ισοτιμία και τον σεβασμό. Μέσα από τα λόγια της ορίζει τον όρο συμπερίληψη η οποία, σύμφωνα με την ίδια, περιλαμβάνει την καθολική προσβασιμότητα σε όλους τους τομείς από τις υπηρεσίες, την εκπαίδευση, τις εκδηλώσεις, την ψυχαγωγία και επαναλαμβάνει την ανάγκη να σπάσουν τα ταμπού. Επαναλαμβάνει πως πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν είναι όλα δεδομένα ούτε εύκολα για όλους και να γίνουμε λίγο πιο ανθρωπίνους με στόχο μια ισότιμη και δίκαιη κοινωνία στην οποία όλοι να ανήκουμε πραγματικά και να αισθανόμαστε ελεύθεροι.

Ο λόγος στους φορείς

Μέσα από τις παρουσιάσεις των φορέων που προσκλήθηκαν δηλαδή της Αστυνομίας Κύπρου, με την υπεύθυνη για θέματα οδικής ασφάλειας, Χριστίνα Στεφανίδη, τον συνεργάτη της Αστυνομίας Κύπρου για θέματα

εκπαίδευσης των μοτοσικλετιστών, Τζίμη Αγγελίδη, τον ιδρυτή του μουσείου μοτοσικλέτας, Ανδρέα Νικολάου, τους εκπροσώπους της Cyprus Public Transport, τον εκπρόσωπο της ΚΟΠΟ, Ανδρέα Χατζηπαντελή τονίστηκαν διάφορα ζητήματα, τα οποία αφορούν ενδεχόμενες πτυχές ενός μαθήματος κυκλοφοριακής αγωγής στα σχολεία. Ξεχωρίσαμε το θέμα της αμυντικής οδήγησης και ειδικότερα το ότι οι ομιλητές μας αποφεύγουν να χρησιμοποιούν είτε τη μοτοσικλέτα είτε το ποδήλατο σε άσχημες καιρικές συνθήκες, δείγμα υπευθυνότητας και καλά εμπεδωμένης κουλτούρας αμυντικής οδήγησης. Μέσω της παρουσίασης της ορθής εξάρτυσης ενός μοτοσικλετιστή τονίστηκε η ανάγκη επένδυσης στον κατάλληλο μηχανισμό προστασίας και στην ορθή χρήση του.

Ο λόγος στους μαθητές

Κατάθεση ψυχής οι μαρτυρίες των συμμαθητών μας, Ορέστη Χριστοδούλου και Γιώργου Μιλτιάδους. Είχαμε ακούσει λίγες μέρες πριν πως θα μιλούσαν, αλλά δεν γνωρίζαμε ποιο θα ήταν ακριβώς το περιεχόμενο της ομιλίας τους. Στις ομιλίες τους δεν μίλησαν για την άτυχη στιγμή αλλά μοιράστηκαν μαζί μας τις εμπειρίες της επόμενης ημέρας. Με θάρρος μίλησαν για το ξύπνημα στο νοσοκομείο, τη νοσηλεία, την ανάρρωση, τις φυσικοθεραπείες. Τις μέρες που έμειναν στο σπίτι, την επαφή με τους φίλους που στερήθηκαν. Τέλος, έστειλαν το δικό τους μήνυμα για υπευθυνότητα, για σωστή συμπεριφορά καθώς δεν αξίζει, όπως οι ίδιοι τόνισαν, να χαλάς τη ζωή σου για μια απερίσκεψια.

Πορίσματα – συμπεράσματα

Τα πορίσματα της εβδομάδας Κυκλοφοριακής Αγωγής θα αποσταλούν στους αρμόδιους φορείς σε μια προσπάθεια διαλόγου για το θέμα. Πέραν της αμυντικής οδήγησης και των στρατηγικών που πρέπει να αναπτυχθούν θα πρέπει να συζητηθεί το ενδεχόμενο καθιέρωσης στοχευμένων επισκέψεων σε όλα τα σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, αλλά και η επανεξέταση της διαδικασίας παραχώρησης άδειας οδήγησης. Την ίδια στιγμή επιβάλλεται όπως τεθούν σε προτεραιότητα θέματα προσβασιμότητας ατόμων με κινητικά προβλήματα σε διάφορους χώρους δημόσιους και μη, με την υποχρεωτική θέσπιση κανόνων ως προς τη σχεδίαση εσωτερικών χώρων. Σημειώνεται ακόμα και το θέμα της γλώσσας με την ανάγκη για τη χρήση του λεξιλογίου με τρόπο που αυτό να μην προάγει γλωσσικές ή άλλες διακρίσεις κατά την οδηγική εμπειρία. Τέλος, το συμπέρασμά μας από αυτή τη δράση είναι ότι η οδηγική συμπεριφορά καλλιεργείται.

Think Pink: Ενότητα, ελπίδα και πρόληψη

Μαθητές και εκπαιδευτικοί ενώθηκαν σε μία δυναμική δράση ευαισθητοποίησης, προωθώντας το μήνυμα της πρόληψης του καρκίνου του μαστού και της στήριξης για όσους αγωνίζονται

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΣ ΑΓΓΕΛΗ
αντιπρόεδρος ΚΜΣ

Μια από τις πιο σημαντικές μέρες στο σχολείο μας που έφερε κοντά όλους, μαθητές και καθηγητές, για έναν καλό σκοπό. Φέτος, το Κεντρικό Μαθητικό Συμβούλιο συμμετείχε ως συνδιοργανωτής στις δράσεις του Ροζ Οκτώβρη που γίνονται κάθε χρόνο στη Σχολή μας για να τιμήσουμε τον αγώνα των γυναικών με καρκίνο μαστού. Μαζί με την κ. Αγγελική Τσιρογιάννη, καθηγήτρια Μηχανικής Η/Υ, οργανώσαμε δράση ευαισθητοποίησης με σκοπό να ενημερώσουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου μας για την τεράστια σημασία της πρόληψης και πως δεν πρέπει να έχουμε συμπτώματα για να ενδιαφερθούμε για την υγεία μας. Σκοπός μας ήταν να περάσουμε το μήνυμα πως η υγεία είναι πάνω από όλα και πως πρέπει να προσέχουμε τον εαυτό μας και αυτούς που αγαπάμε.

Δημιουργώντας ένα ευχάριστο κλίμα για να περάσουμε αυτό το τόσο σημαντικό μήνυμα, συγκεντρωθήκαμε στην κεντρική αυλή και γίναμε όλοι ένα. Βγάλαμε πολλές φωτογραφίες με το photo booth και το μήνυμα «Η πρόληψη σώζει ζωές», χορέψαμε, φτιάξαμε θεματικά μπισκότα με το ροζ κορδελάκι και τα χρήματα που συγκεντρώσαμε έγιναν δωρεά στον Σύνδεσμο Ευγορα Donna Κύπρου.

Επιπλέον, μαζί με την καθηγήτριά μας, οργανώσαμε αγώνα futsal μεταξύ μαθητών και καθηγητών. Το σύνθημά μας ήταν Ζωή - Καρκίνος 1-0 και θέλαμε να δείξουμε ακριβώς πως δεν πρέπει να τα παρατάμε ποτέ αλλά να χαϊρόμαστε τη ζωή μας. Γεμάτοι ενέργεια και χαρά! Προσωπική μου άποψη είναι ότι είναι πολύ σημαντικό να προσέχουμε τον εαυτό μας από μικρή ηλικία, να τρεφόμαστε αλλά και να ασκούμε σωστά.

Εκείνη η μέρα ήταν μια από τις πιο σημαντικές μέρες της ζωής μου! Ήταν μια μέρα αξέχαστη και θα τη θυμάμαι για πάντα. Θα θυμάμαι τα όμορφα και συνάμα έντονα συναισθήματα που ένιωσα. Την καρδιά μου να ξεχειλίζει από χαρά και ευτυχία, γιατί καταφέραμε κάτι πολύ όμορφο αλλά και σημαντικό. Ευχαριστήθηκα πάρα πολύ γιατί έβλεπα όλο το σχολείο να είναι μια πανίσχυρη δύναμη για όλες τις γυναίκες που είναι άρρωστες, για όλες τις οικογένειες που έχασαν ένα πολύ σημαντικό άτομο για αυτούς, για όλα τα άτομα που έχασαν το άλλο τους μισό.

Για όλους αυτούς τους ανθρώπους, στείλαμε και εμείς το μήνυμά μας ότι είναι πολύ σημαντικό να προσέχουμε τον εαυτό μας από μικρή ηλικία και ότι πρέπει να ζούμε την κάθε μας στιγμή όσο πιο όμορφα μπορούμε. Τίποτε στη ζωή δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την τουρκική εισβολή αγγίζουμε μία από τις λιγότερες γνωστές, αλλά ευαίσθητες πτυχές της κυπριακής τραγωδίας. Τα ασυνόδευτα παιδιά του 1974.

Ξεριζωμένα παιδιά

Ο Γιάννος Παπαγεωργίου, ένα από τα παιδιά που φιλοξενήθηκαν στην Ελλάδα μετά τις τραγικές μέρες της εισβολής, θυμάται τον αποχωρισμό από την οικογένειά του, το δύσκολο ταξίδι και τη ζωή του ως ασυνόδευτος πρόσφυγας στην Ελλάδα

ΤΩΝ ΜΙΧΑΕΛΑΣ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΡΥΠΙΔΟΥ

Ο κύριος Γιάννος Παπαγεωργίου είναι ένας από τους καθηγητές του Ξενοδοχειακού Κλάδου της Σχολής μας και Βοηθός Διευθυντής Α'. Ένας πράος και φιλήσυχος άνθρωπος, ο οποίος εργάζεται αθόρυβα και με πολλή αγάπη για το επάγγελμά του και τα παιδιά. Ένας πολύ ξεχωριστός άνθρωπος!

Θα θέλαμε να πάμε λίγο πίσω σε εκείνες τις μαύρες μέρες της εισβολής.

Όταν έγινε η τουρκική εισβολή ήμουν μόνο δώδεκα χρονών. Ήρθα με την οικογένειά μου από το κατεχόμενο σήμερα Αργάκι της Μόρφου. Αρχικά μείναμε σε ένα μικρό σπιτάκι, στο κέντρο της Λευκωσίας, το οποίο παραχώρησαν στην οικογένειά μου. Οι συνθήκες μετά τον

πόλεμο ήταν πολύ άσχημες. Υπήρχε μεγάλη αναστάτωση και ανασφάλεια και πολλές αντικατοχικές εκδηλώσεις. Όπως πάντα μετά από κάθε πόλεμο υπήρχε μεγάλη φτώχεια και οι οικογένειες αναζητούσαν χώρους και προορισμούς για να στείλουν μέλη των οικογενειών τους και ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά. Λίγο καιρό μετά την εισβολή οι γονείς μου έμαθαν για την αποστολή παιδιών στην Ελλάδα όπου θα φιλοξενούνταν. Εκεί θα είχαν την ευκαιρία να συνεχίσουν το σχολείο σε δημοτικά και γυμνάσια. Οι γονείς μου θεώρησαν ότι θα ήταν μία ευκαιρία για μένα να ζήσω κάπως καλύτερα για την επόμενη περίοδο της ζωής μου και δήλωσαν τη συμμετοχή μου.

Η οικογένειά μου είχε δηλώσει το όνομά μου χωρίς να ερωτηθώ, αν θυμώμαι σωστά. Έχουν παρέλθει πάρα πολλά χρόνια. Ξαφνικά μού ανακοίνωσαν ότι θα συμμετάσχω σε αυτή την αποστολή και ότι θα πάω στην Ελλάδα.

Η οικογένειά σας είχε δηλώσει χωρίς να το συζητήσετε;

Από όσα θυμάμαι δεν με ρωτήσαν. Δεν θυμάμαι κάτω από ποιες συνθήκες έγινε η επιλογή για το πρόσωπό μου. Ίσως δηλώθηκε η πρόθεση της οικογένειας και στο τέλος επέλεξαν εμένα. Ήμουν και ο πιο ζωηρός... Δεν ρώτησα καμία φορά τους γονείς μου για ποιο λόγο επέλεξαν εμένα και όχι κάποιο από τα αδέρφια μου. Δεν το συζητήσαμε ποτέ. Οπότε ξαφνικά μού ανακοίνωσαν ότι «θα πας στην Ελλάδα σε σχολείο».

Θυμάμαι, ωστόσο, έντονα τη συγκέντρωση όλων των παιδιών στο λιμάνι στη Λεμεσό. Οι αποχωρισμοί των παιδιών από τους γονείς και τους συγγενείς

δεν ήταν καθόλου ευχάριστοι. Υπήρχαν παιδιά στην ηλικία των δώδεκα, έντεκα και δέκα χρονών αλλά και δεκαπέντε και δεκαέξι. Σχεδόν όλα τα παιδιά κρατούσαν στο χέρι μία μικρή βαλίτσα. Τραγικές οι καταστάσεις...

Γνωρίζατε αν πηγαίνατε στην Ελλάδα για ορισμένο χρονικό διάστημα;

Ο χρόνος της φιλοξενίας ήταν απροσδιόριστος. Μας έλεγαν «πάτε για σχολείο εις την Ελλάδα». Κατανοούσαμε ότι η βασική αιτία ήταν η εισβολή, ο πόλεμος, αλλά και τα επακόλουθα του πολέμου. Το πρόβλημα της συντήρησης ήταν μεγάλο πρόβλημα, ιδιαίτερα στις πολυμελείς οικογένειες όπως τη δική μου. Η δική μου

Ο Μιχάλης Μιχαήλ συγκαταλέγεται στα πάνω από 400 ασυνόδευτα παιδιά που βρήκαν καταφύγιο στον νομό Ηλείας για να γλιτώσουν από τη μανία του «Αττίλα»

Μαρτυρία... ενός από τα ασυνόδευτα

ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΜΙΧΑΗΛ

Ονομάζομαι Μιχάλης Μιχαήλ και κατάγομαι από το χωριό Γερόλακκος της επαρχίας Λευκωσίας. Από το 1974 το χωριό μας, όπως και πολλά άλλα είναι κατεχόμενο από τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής.

Τον Ιούλιο του 1974 ήμουν εννέα χρονών και θυμάμαι πολλά απ' όσα έγιναν. Και τα θυμάμαι, γιατί ήταν πολύ έντονα και πρωτόγνωρα γεγονότα.

Πρώτα το πραξικόπημα της χούντας των Αθηνών και των εδώ συνεργατών της. Βλέπαμε μπροστά μας στρατό, ακούγαμε πυροβολισμούς, συνελήφθησαν συγγενείς,

φίλοι, γνωστοί, «έρευνες» στο σπίτι μας, τρεις φορές την ημέρα...

Από Ελληνοκύπριους όλα αυτά.

Πέντε μέρες αργότερα, στις 20 Ιουλίου, είδαμε τα τούρκικα αεροπλάνα να πετάνε πάνω από το κεφάλι μας και να ρίχνουν αλεξιπτωτιστές στον γειτονικό τουρκοκυπριακό θύλακα.

Ακολούθησε ολόήμερος βομβαρδισμός. Πολύ άσχημη εμπειρία. Να ακούς τα αεροπλάνα να σχίζουν τον ουρανό, να ακούς το ανατριχιαστικό σφύριγμα της βόμβας και να μην ξέρεις αν θα ερχόταν πάνω σου ή αν προοριζόταν για αλλού. Το ωστικό κύμα να σε τραντάζει και να σε σηκώνει και έπειτα να σε κτυπά κάτω στο έδαφος.

Από την εκδρομή στην Έδεσσα

οικογένεια ήταν επταμελής. Οι γονείς μου ήταν γεωργοί, οι οποίοι δεν είχαν εισοδήματα από άλλες πηγές. Τα εισοδήματά τους προέρχονταν από τη γεωργία. Ερχόμενοι στη Λευκωσία όπως καταλαβαίνετε, δεν είχαν δουλειά. Έχασαν τη γη τους...

Τι θυμάστε από εκείνο το ταξίδι;

Θυμάμαι ότι μπήκαμε σε ένα πλοίο άγνωστοι μεταξύ αγνώστων και έπειτα από ένα διήμερο ταξίδι φτάσαμε στον Πειραιά χωρίς να έχουμε συνοδεία. Δεν θυμάμαι να υπήρχε κάποιος κοντά μου, και αν υπήρχε, δεν ήταν έντονη η παρουσία του. Όταν φτάσαμε στον Πειραιά μάς χώρισαν σε λεωφορεία. Η διαδρομή του λεωφορείου στο οποίο επιβιβάστηκα

ήταν Αθήνα Θεσσαλονίκη. Η διαδρομή ήταν πολύ μεγάλη. Είχε διάρκεια περίπου δέκα ώρες... Φθάσαμε αργά το απόγευμα στην Θεσσαλονίκη και μάς πήγαν στο ορφανοτροφείο.

Πώς ήταν αυτός ο χώρος;

Ήταν έναν εσώκλειστο ίδρυμα με τεράστιους τοίχους και μια πανύψηλη πύλη μεταλλική με φρουρό. Το κτήριο ήταν πολύ μεγάλο και πολύ κρύο, δεν υπήρχαν θερμάνσεις, δεν υπήρχαν εστιατόρια. Πολύ συχνά έφερναν στο Ίδρυμα και άλλα παιδιά, τα οποία είχαν χάσει τους γονείς τους. Η περίοδος αυτή ήταν πολύ δύσκολη, γιατί ενώ εγώ προσπαθούσα να προσαρμοστώ σε ένα νέο περιβάλλον μακριά από τους δικούς μου, άγνωστος μεταξύ αγνώστων, έβλεπα αυτά τα παι-

διά που σπάραζαν στο κλάμα και στενοχωριόμουν πάρα πολύ. Οι συνθήκες της προσαρμογής ήταν πολύ δύσκολες. Η ηλικία μας επίσης ήταν ένα εμπόδιο, αφού ήμασταν τόσο μικροί. Οι Κύπριοι τότε πηγαίναμε όλοι μαζί σχολείο στην Κάτω Τούμπα.

Υπήρχε η δυνατότητα επικοινωνίας με την Κύπρο;

Ο μόνος τρόπος ήταν οι επιστολές, τα γράμματα.

Μπορείτε να μας περιγράψετε μία μέρα σας εκεί;

Βγαίναμε το πρωί για να πάμε με το λεωφορείο στο σχολείο. Μας έδωσαν πάσο. Μετά το σχολείο είχαμε το διάβασμα και για έξοδο έπρεπε να αιτηθείς. Βγαίναμε μια με δύο φορές την εβδομάδα. Όλα ήταν ελεγχόμενα. Δεν υπήρχε εύκολη πρόσβαση ή έξοδος από το οικοτροφείο.

Πότε επιστρέψατε πίσω στην Κύπρο;

Πλησίαζαν τα Χριστούγεννα και επειδή δεν ένιωθα και πολύ καλά ζήτησα με επιστολή στους γονείς μου να επιστρέψω στην Κύπρο. Ευτυχώς πριν από τα Χριστούγεννα με έφεραν στη Λευκωσία. Η εμπειρία αυτή ήταν πολύ τραυματική, που πραγματικά δεν επιθυμώ να τη θυμάμαι καθόλου. Μετά από σαράντα χρόνια βρέθηκα στη Θεσσαλονίκη. Ζήτησα να εισέλθω εντός του Ορφανοτροφείου αλλά δεν μου επιτράπηκε η είσοδος καθώς εξακολουθεί να φιλοξενεί ορφανά παιδιά. Ακόμα και όταν αντικρίζω το κτήριο νιώθω πάρα πολύ μεγάλη θλίψη, όπως ένιωθα και εκείνα τα χρόνια.

Από ό,τι καταλαβαίνω ο χώρος διατηρεί τα αρχικά χαρακτηριστικά του...

Όπως ήταν και τότε, με τις υψηλές περιφράξεις. Αυτό ως παιδί με έκανε να νιώθω περισσότερη στενοχώρια.

Δεν αναφέρατε ακόμη τη σχέση σας με δασκάλους.

Στο Ορφανοτροφείο δεν υπήρχαν δάσκαλοι· μόνο φροντιστές και καθαρίστριες. Κάποιοι από αυτούς μάς πήγαιναν στο σπίτι τους. Ήταν άνθρωποι αρκετά φιλόξενοι. Με τους συμμαθητές μας από το σχολείο ήταν δύσκολο να συναναστραφούμε καθώς έμεναν σε περιοχές μακριά από το Ορφανοτροφείο. Αυτοί οι τέσσερις μήνες ήταν πολύ άσχημοι. Δυ-

στυχώς εγώ δεν κατάφερα να προσαρμοστώ.

Μιλώντας και με συναδέλφους σας στο σχολείο διαπιστώνω ότι για πάρα πολλά χρόνια αυτό το κεφάλαιο ήταν άγνωστο.

Δεν το συζητήσα ούτε με τους γονείς μου ούτε με τα αδέρφια μου. Η εμπειρία αυτή συνοδεύεται από άσχημες αναμνήσεις για όλους, αποφεύγεις να τις συζητάς. Οι μνήμες του πολέμου αλλά και του αποχωρισμού από την οικογένεια ήταν οδυνηρές για πάρα πολλά χρόνια. Θα έλεγα σχεδόν για όλη μου τη ζωή.

Μετά από αυτή την εμπειρία πώς προσεγγίζετε πλέον τη ζωή;

Όταν ζήσεις μια τραυματική εμπειρία σίγουρα σε σημαδεύει. Η πάροδος του χρόνου βοηθά να επουλώνονται οι πληγές. Δεν είναι ευχάριστη ανάμνηση, είναι δυσάρεστη ανάμνηση. Προσπαθώ πολλές φορές να θυμηθώ τις ευχάριστες στιγμές. Το μόνο που θυμάμαι ήταν η παρακολούθηση ποδοσφαιρικού αγώνα όταν έπαιζε ο Ηρακλής στην Κάτω Τούμπα, στο γήπεδο του Ηρακλή, καθώς επίσης και μία εκδρομή στην Έδεσσα. Δεν θυμάμαι κάτι άλλο.

Οι μνήμες από αυτή την εμπειρία, ιδιαίτερα φέτος, που συμπληρώθηκαν τα 50χρονα από την τουρκική εισβολή και κατοχή, είναι ακόμα πιο έντονες.

Οι αναμνήσεις από εκείνη την εποχή είναι πάντα δυσάρεστες και με φορτίζουν ιδιαίτερα. Ο πόλεμος και η προσφυγιά για την οικογένειά μου προκάλεσαν απώλεια του σπιτιού μας και της περιουσίας μας. Υπήρχαν άνθρωποι που είχαν χάσει τα παιδιά τους. Αυτό παρακίνησε, πιστεύω, τους γονείς μου να αποφασίσουν να με στείλουν σε ένα ασφαλέστερο μέρος. Ο μισός πληθυσμός του νησιού σχεδόν μετακινήθηκε, άλλοι έχασαν παιδιά, γονιούς, συγγενείς, ήταν πολύ δύσκολες καταστάσεις.

Μόλις πριν λίγο καιρό κατάφερα να μιλήσω στα παιδιά μου... 50 χρόνια μετά. Ίσως γιατί δεν ήθελα να τα κάνω να στενοχωρηθούν. Όμως αποφάσισα ότι θα πρέπει να γνωρίζουν για αυτή την εμπειρία που είχα από εμένα τον ίδιο και για αυτό τη μοιράστηκα μαζί τους. Επίσης και μέσα από τις σελίδες αυτές της εφημερίδας της Σχολής μας θέλησα να τη μοιραστώ με όλα τα παιδιά που θα διαβάσουν.

Όσα παιδιά που φιλοξενήθηκαν στην Ελλάδα την περίοδο 1974-1979

Το απόγευμα της ίδιας μέρας βρεθήκαμε πρόσφυγες σε ένα άγνωστο χωριό.

Αφήσαμε τα πάντα πίσω μας. Σπίτι, παιχνίδια, φίλους, γενικά το περιβάλλον μας.

Μείναμε εκεί μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου. Κάποια μέρα ο πατέρας μου μάς φώναξε, εμένα και τον 10χρονο αδελφό μου και μάς είπε, χωρίς πολλά πολλά, ότι θα φύγουμε να πάμε στην Ελλάδα. Τίποτε άλλο. Τα άλλα δύο μικρότερα αδέρφια μας θα έμεναν μαζί τους. Θέλανε να μας γλιτώσουν από μια ενδεχόμενη τρίτη φάση εισβολής και πιθανής ολικής κατάληψης της Κύπρου.

Στις 21 Σεπτεμβρίου βρεθήκαμε στο λιμάνι της Λεμεσού. Εκατοντάδες παιδιά,

από 6 χρονών μέχρι 17. Πολλά χωρίς καθόλου ρούχα, ήταν με ένα σορτσάκι ή με τα ρούχα που φορούσαν. Οι στιγμές του αποχωρισμού παραμένουν αξέχαστες και τραγικές. Φωνές, κλάματα.

Μας ανέβασαν στο πλοίο «Πάτρα». Μαζί μας μόνο ένας συνοδός από το Υπουργείο Παιδείας.

Κανένας δεν μάς είπε πού θα πάμε, γιατί θα πάμε, τι θα κάνουμε και πότε θα έρθουμε πίσω. Αν θα ερχόμασταν...

Φτάσαμε στον Πειραιά και από εκεί με λεωφορεία μάς μετέφεραν στον νομό Ηλείας στην Πελοπόννησο. Ήταν μέρα Τετάρτη. Μας πήγαν στο Ορφανοτροφείο «Αγία Φιλοθέη».

Την Κυριακή μαζευτήκαμε στην τραπεζαρία. Εκεί ήρθε κόσμος ο οποίος... **διάλεγε παιδιά για να τα πάρει σπίτι του.** Εμείς ήμασταν και πάλι μέσα στην άγνοια.

«Παιδί μου, έρχεσαι να σε πάρω στο σπίτι μου;», ρωτούσαν.

Για να πάρουν απαντήσεις του τύπου, «με αγόρασε άλλος πριν λίγο, κύριε» ή «με πούλησαν αλλού»!

Εγώ μαζί με τον αδελφό μου καταλήξαμε στο ίδιο σπίτι. Με νέο «πατέρα», νέα «μητέρα» και νέο «αδελφό»! Μόνο που λίγο αργότερα έφυγαν τα εισαγωγικά.

Μας φρόντιζαν σαν δικά τους παιδιά. Τίποτε δεν μάς έλειψε.

Μείναμε εκεί για εννέα μήνες.

Επιστρέψαμε στην Κύπρο τον Ιούνιο του 1975.

Ήταν μια τραυματική εμπειρία παρότι περάσαμε καλά. Μακριά από τον τόπο μας, μακριά από τους δικούς μας.

Κάποια παιδιά, ιδιαίτερα κορίτσια που ήταν στα ιδρύματα δεν πέρασαν και τόσο καλά.

Ωστόσο, όλοι μας, νιώθουμε την ανάγκη να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ για όλους αυτούς τους ανθρώπους, σε όλη την Ελλάδα, που φιλοξένησαν για ένα ή περισσότερα χρόνια περισσότερα από 2.000 παιδιά.

«Η τουρκική εισβολή του 1974 άλλαξε ριζικά την Κυπριακή Διάλεκτο, οδηγώντας στην απώλεια τοπικών ιδιωμάτων και τη διαμόρφωση της Κυπριακής Κοινής», υποστηρίζει ο Γιώργος Γεωργίου

Οι γλωσσικές συνέπειες της προσφυγιάς για την Κυπριακή Διάλεκτο

Μία συνέντευξη με τον γλωσσολόγο Δρα Γιώργο Β. Γεωργίου, φιλόλογο στην Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ' Λευκωσίας για το γλωσσικό αποτύπωμα της προσφυγιάς

ΤΟΥ ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΤΣΙΗΝΙ

Κύριε Γεωργίου, θα ήθελα να ξεκινήσουμε τη συνέντευξή μας με τις συνέπειες της εισβολής για τη κυπριακή διάλεκτο.

Η τουρκική Εισβολή στην Κύπρο το 1974 είχε σημαντικές κοινωνικοπολιτικές και πολιτισμικές επιπτώσεις, με μία από τις πλέον καθοριστικές να είναι η εκτενής μετακίνηση πληθυσμού. Χιλιάδες Ελληνοκύπριοι εγκατέλειψαν τα κατεχόμενα εδάφη και εγκαταστάθηκαν στις ελεύθερες περιοχές, χάνοντας τη σύνδεσή τους με τα χωριά και τις κοινότητες στις οποίες ζούσαν πριν την Εισβολή. Αυτή η αναγκαστική μετακίνηση είχε σημαντικές συνέπειες στη γλώσσα, ιδιαίτερα στις τοπικές διαλέκτους και γλωσσικές ποικιλίες.

Πολλές από τις διαλέκτους αυτές, που ήταν ήδη ευάλωτες λόγω περιορισμένης γεωγραφικής έκτασης, άρχισαν να εκλείπουν, καθώς οι ομιλητές τους ενσωματώθηκαν σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα όπου κυριαρχούσαν άλλες μορφές της κυπριακής ελληνικής. Η επιβίωση τοπικών ιδιωμάτων τέθηκε υπό αμφισβήτηση, ενώ η γλωσσική ομογενοποίηση προχώρησε με ταχείς ρυθμούς.

Όλα αυτά πώς επηρέασαν τη νέα γενιά τότε;

Πολλοί από τους νέους που γεννήθηκαν

μετά το 1974 δεν είχαν άμεση επαφή με τη διάλεκτο των προγόνων τους, με αποτέλεσμα να αναπτυχθούν νέες γλωσσικές ταυτότητες, πιο συμβατές με την κοινή κυπριακή ελληνική που επικρατούσε στα νέα αστικά περιβάλλοντα.

Πώς ήταν ο χαρακτήρας της κυπριακής διαλέκτου πριν την εισβολή;

Πριν την Εισβολή, η κυπριακή διάλεκτος δεν ήταν ένα ομοιογενές σύστημα. Απεναντίας, διέθετε 18 διαφορετικές υποποικιλίες, οι οποίες αντανάκλαζαν τη γεωγραφική, κοινωνική και πολιτισμική ποικιλία του νησιού.

Αυτές οι διαφοροποιήσεις ήταν αποτέλεσμα αιώνων απομόνωσης μεταξύ των κοινοτήτων, γεγονός που ενίσχυσε τη γλωσσική ποικιλομορφία.

Η προσφυγιά από την άλλη ενίσχυσε τον γλωσσικό κατακερματισμό. Οι πρόσφυγες, διασκορπισμένοι σε διαφορετικά γεωγραφικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα, δεν διατηρούν εύκολα ενιαία γλωσσική κοινότητα. Η νέα κατάσταση οδήγησε στην εμφάνιση της ποικιλίας που ονομάστηκε «Κυπριακή Κοινή», δηλαδή μια ενιαία κυπριακή διάλεκτο, που στο μεταξύ έχει απωλέσει πολλά από τα χαρακτηριστικά των ιδιωμάτων της σε λεξιλόγιο, σύνταξη, φωνολογία και μορφολογία. Η Κυπριακή Κοινή,

προέκυψε από τη συμβίωση ομιλητών διαφορετικών ιδιωμάτων στα αστικά κέντρα. Η νέα αυτή ποικιλία, λοιπόν, χαρακτηρίζεται από την εξομάλυνση των διαφορών και τη διατήρηση στοιχείων από την Κοινή. Βεβαίως, η κυπριακή διάλεκτος θεωρείται βασικό στοιχείο της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελληνοκυπρίων. Ωστόσο, μετά το 1974, η διάλεκτος έγινε αντικείμενο αναπροσαρμογών και πιέσεων λόγω:

- **Της εντατικοποίησης της εθνικής ταυτότητας:** Η ανάγκη διατήρησης μιας εθνικής ενότητας εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ενίσχυσε τη χρήση της Κοινής Νεοελληνικής, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση και τα μέσα ενημέρωσης.

- **Του εκμοντερνισμού και της παγκοσμιοποίησης:** Οι αλλαγές στις κοινωνικές και οικονομικές δομές έφεραν την κυπριακή διάλεκτο σε «αντιπαράθεση» με την Κοινή Νεοελληνική και άλλες διεθνείς γλώσσες, ιδιαίτερα την αγγλική.

Όμως υπήρξαν και εξελίξεις που λειτούργησαν υπέρ της διαλέκτου.

Πράγματι, η κυπριακή διάλεκτος άρχισε να αποκτά μεγαλύτερη ορατότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, κυρίως μέσω:

- **Της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου:** Τοπικές παραγωγές χρησιμοποιού-

ούν τη διάλεκτο για να ενισχύσουν την αυθεντικότητα και την οικειότητα με το κοινό.

- **Της μουσικής και του θεάτρου:** Η διάλεκτος χρησιμοποιείται σε λαϊκά και έντεχνα τραγούδια, καθώς και σε θεατρικές παραστάσεις, αναδεικνύοντας την πολιτισμική της αξία.

Παρά τη σημασία της, η κυπριακή διάλεκτος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, λόγω των γλωσσικών στάσεων (πολλοί τη θεωρούν «υποδεέστερη»), της ευρύτερης μόρφωσης, της παγκοσμιοποίησης κ.λπ.

Πώς βλέπετε το μέλλον της κυπριακής διαλέκτου;

Η κυπριακή διάλεκτος μετά το 1974 βρέθηκε σε μια κρίσιμη καμπή. Αν και παραμένει ζωντανή στον προφορικό λόγο, οι προκλήσεις των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών πιέσεων απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες για τη διατήρηση και την ανάδειξή της. Η διάλεκτος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κυπριακής πολιτισμικής κληρονομιάς, και η προστασία της είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας και τη διαφύλαξη της ιστορικής συνέχειας του νησιού, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη ότι η Κυπριακή Ελληνική θεωρείται η τελευταία ζωντανή διάλεκτος της ελληνικής γλώσσας.

ΤΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ
ΝΑΤΑΛΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
ΣΑΒΒΑ ΧΕΙΜΩΝΗ

Πρώτοι με... διαφ(θ)ορά!

Η διαφθορά υπονομεύει το εκπαιδευτικό σύστημα, από τις υποδομές μέχρι τις υποτροφίες. Είναι επιτέλους ώρα για διαφάνεια και δράση

Η διαφθορά είναι ένα από τα πιο σοβαρά και ανησυχητικά φαινόμενα που πλήττουν τη σύγχρονη κοινωνία μας. Καθημερινά, τα μέσα ενημέρωσης αποκαλύπτουν νέα σκάνδαλα, τα οποία αναδεικνύουν τη διαπλοκή και τις παράνομες πρακτικές σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας. Δυστυχώς, η διαφθορά δεν περιορίζεται μόνο στον πολιτικό ή οικονομικό τομέα, αλλά εισχωρεί και στον τομέα της εκπαίδευσης, υπονομεύοντας την ποιότητα της παιδείας και τις ίσες ευκαιρίες για όλους τους πολίτες.

Το σκάνδαλο **Qatargate**, το οποίο συγκλόνισε την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ πρόσφατο. Αναδεικνύει όχι μόνο την έλλειψη ηθικής και διαφάνειας στις υψηλότερες βαθμίδες της πολιτικής, αλλά και το γεγονός ότι η διαφθορά δεν έχει σύνορα και μπορεί να επηρεάσει οποιονδήποτε, ανεξαρτήτως θέσης και προνομίων. Μάλιστα, όταν τέτοιες πρακτικές εντοπίζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι δύσκολο να αγνοήσουμε το γεγονός ότι η διαφθορά πλήττει και τις μικρότερες χώρες, όπως η Κύπρος.

Η Κύπρος, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει δεσμευτεί να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς σε όλους τους τομείς, και ιδιαίτερα στον τομέα της εκπαίδευσης. Μία από τις πρωτοβουλίες της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν η σύσταση της **Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς**, η οποία ιδρύθηκε με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς του κράτους. Η ύπαρξη αυτής της αρχής είναι ένα σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να καταγγέλλουν φαινόμενα διαφθοράς χωρίς φόβο και χωρίς περιορισμούς, διασφαλίζοντας ότι οι υπεύθυνοι θα αντιμετωπιστούν με αυστηρότητα και σύμφωνα με τον νόμο.

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες και τα θετικά βήματα, η διαφθορά στην Κύ-

προ παραμένει ένα σοβαρό πρόβλημα. Αυτό αποδεικνύεται και από τα αποτελέσματα της **GRECO**, της Ομάδας Εναντία στη Διαφθορά, του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία έχει εκδώσει αρκετές εκθέσεις αναφορικά με την Κύπρο. Στην τελευταία έκθεσή της, η GRECO υπογραμμίζει ότι, παρά τις βελτιώσεις που έχουν γίνει στο νομικό πλαίσιο της χώρας, οι διαδικασίες για την εφαρμογή των μέτρων είναι συχνά ανεπαρκείς και δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, η GRECO επισημαίνει ότι οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την πρόληψη της διαφθοράς, όπως η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, δεν διαθέτουν πάντα τις κατάλληλες εξουσίες ή πόρους για να επιτύχουν σημαντική πρόοδο. Η ενίσχυση των ελέγχων και η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας είναι τα πρώτα βήματα για την αποτροπή μελλοντικών φαινομένων διαφθοράς.

Όταν αναφερόμαστε στη διαφθορά στην εκπαίδευση, είναι αδύνατο να αγνοήσουμε τόσο τις μεγάλες, όσο και τις μικρές μορφές της. Η **grand corruption**, όπως είναι η διαφθορά σε μεγάλα έργα κατασκευής σχολείων και η προμήθεια σχολικού εξοπλισμού, επηρεάζει άμεσα τη δημόσια δαπάνη και τη χρησιμοποίηση των πόρων για την εκπαίδευση. Σε πολλές περιπτώσεις, η ανάθεση έργων σε εργολάβους γίνεται με κριτήρια που εξυπηρετούν προσωπικά συμφέροντα και όχι την καλύτερη δυνατή ποιότητα για τους μαθητές και το εκπαιδευτικό σύστημα. Αντί να επενδύουμε σε σχολικές υποδομές που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες των μαθητών για δεκαετίες, συχνά πληρώνουμε ακριβότερα για έργα που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προδιαγραφές.

Επιπλέον, η μικροδιαφθορά, δηλαδή το **petty corruption**, όπως η ευνοιοκρατία

στις διαδικασίες επιλογής μαθητών για προγράμματα υποτροφιών ή χρηματοδοτούμενα προγράμματα, πλήττει την ισότητα των ευκαιριών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Μαθητές επιλέγονται με βάση προσωπικές σχέσεις και όχι βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, κάτι που δημιουργεί συνθήκες αδικίας και υπονομεύει τις προσπάθειες για μία καλύτερη κοινωνία.

Η διαφθορά στην εκπαίδευση, όπως και σε άλλους τομείς, είναι ένα φαινόμενο που απαιτεί τη συνεργασία όλων μας για να περιοριστεί. Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των νέων είναι το πρώτο βήμα για την αλλαγή. Οι μαθητές και οι φοιτητές πρέπει να κατανοήσουν τη σοβαρότητα της διαφθοράς και τις συνέπειές της, ώστε να μπορέσουμε να αντιδράσουμε με συντονισμένο και συλλογικό τρόπο. Επιπλέον, πρέπει να ενισχυθεί η διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες, από την πρόσληψη εκπαιδευτικών μέχρι την κατανομή των πόρων για τις σχολικές υποδομές.

Η εκπαίδευση αποτελεί το κλειδί για την αλλαγή. Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προάγουν την ηθική και την αξία της διαφάνειας είναι απαραίτητη. Οι νέοι πρέπει να εκπαιδεύονται, ώστε να αναγνωρίζουν και να καταπολεμούν τη διαφθορά από νωρίς. Να διασφαλίσουν ότι οι αυριανοί πολίτες θα είναι πιο έτοιμοι να σταθούν απέναντι σε κάθε μορφή αδικίας.

Η διαφθορά δεν πρέπει να έχει θέση στη χώρα μας, ούτε στον τομέα της εκπαίδευσης. Ας αναλάβουμε όλοι μας την ευθύνη για την αλλαγή, ώστε να δημιουργήσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τη νέα γενιά.

Ας πάψουμε επιτέλους να είμαστε πρώτοι... με διαφ(θ)ορά.

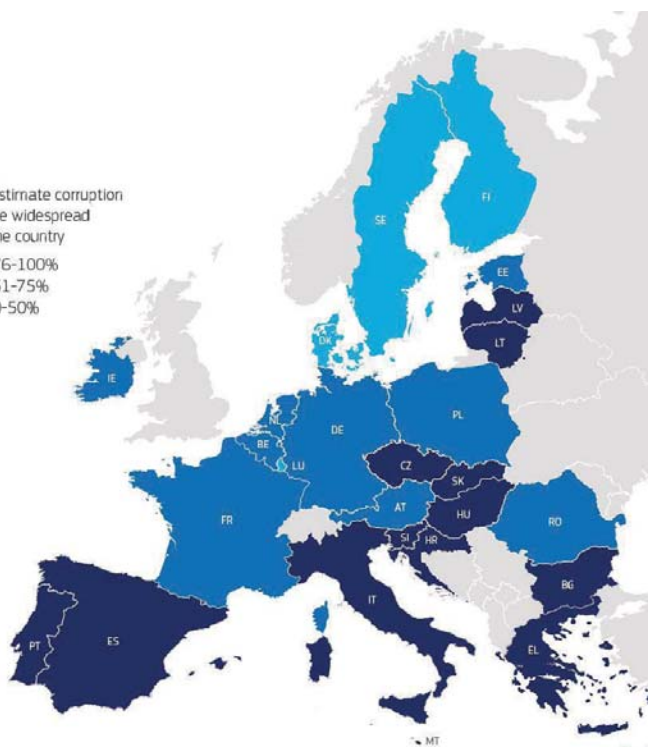
EU 68% (2023)

EL 98%	RO 75%
PT 96%	FR 70%
MT 95%	BE 66%
SI 95%	IE 57%
HR 92%	AT 55%
CY 91%	NL 54%
ES 90%	PL 52%
HU 88%	DE 51%
BG 85%	EE 51%
LT 83%	SE 49%
CZ 79%	LU 43%
IT 78%	DK 26%
SK 77%	FI 18%
LV 76%	

% Estimate corruption to be widespread in the country

● 76-100%
● 51-75%
● 0-50%

Διαδεδομένο θεωρεί το πρόβλημα της διαφθοράς στην Κύπρο το 91% των ερωτηθέντων σε ειδικό Ευρωβαρόμετρο.

Υδραγωγείο Αρχαγγέλου:

Η ιστορία του
και η ανάγκη
για περαιτέρω
αξιοποίησή του

Πώς ένα «άγνωστο» μνημείο μπορεί να «αποκαλύψει» τόσα πολλά για την ιστορία μιας ραγδαία αναπτυσσόμενης περιοχής και να αποτελέσει πόλο έλξης για επισκέπτες

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΡΥΠΙΔΟΥ ΚΑΙ
ΜΙΧΑΕΛΛΑΣ ΠΕΤΡΟΥ

Το παλιό Υδραγωγείο του Αρχάγγελου αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά σημεία συνάντησης για τους κατοίκους της περιοχής Αρχαγγέλου όσο και για τους πεζοπόρους, του Γραμμικού Πάρκου Πεδιαίου το οποίο ξεκινά από το γεφύρι της οδού Αρχιεπισκόπου Κυπριανού (παρά το Προεδρικό Μέγαρο) και καταλήγει στη γέφυρα της Λεωφόρου Σπύρου Κυπριανού (παρά τα γήπεδα ΠΑΕΕΚ) στα σύνορα Στροβόλου – Λακατάμειας, όπου συνδέεται με το αντίστοιχο έργο του Δήμου Λακατάμειας. Το υδραγωγείο αποτελεί κομμάτι του γραμμικού πάρκου που ξεκινά έξω από το γειτονικό λύκειο Αρχαγγέλου «Απόστολος Μάρκος» με την ονομασία «Πάρκο Πατριάρχου Πέτρου Ζ'», το οποίο καταλήγει στην οδό Αγίου Γενναδίου και την ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ'.

Σύμφωνα με τη μελέτη των Τσελίκα και Πασιά με τίτλο «Ο Ποταμός Μιλά: Ο Πεδιαίος στον Χώρο και στον Χρόνο», το οποίο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου «Οικονομία, περιβάλλον και τοπίο στον μακρύ ιστορικό χρόνο της Κύπρου: Μια συνδυαστική ανάλυση με την αξιοποίηση ιστορικών δεδομένων και σύγ-

χρονων εφαρμογών Γεωπληροφορικής» (2023), τα υδραγωγεία τα οποία τροφοδοτούνταν από τα λαγούμια αποτελούσαν την σημαντικότερη πηγή υδροδότησης της εντός των τειχών Λευκωσίας μέχρι και τον 20ο αιώνα. Στον χάρτη του Kitchener γίνεται αναφορά για το υδραγωγείο κοντά στη Μονή Αρχαγγέλου, το οποίο οδηγούσε σε μια αλυσίδα πηγαδιών η οποία εκτεινόταν μέχρι και την εντός των τειχών πόλη και υδροδοτούσε το υδραγωγείο Silahdar, το οποίο εφοδίαζε τον τότε αστικό χώρο της πόλης με νερό. Μάλιστα η Μονή Αρχαγγέλου στην Οθωμανική περιουσιολογική απογραφή Κύπρου (1832/33, 2021) παρουσιάζεται να έχει πολύ μεγάλη περιουσία με συνολική αξία τα 13.260 γρόσια.

Μπορεί ο χρόνος να άφησε πάνω τα σημάδια του αλλά δεν αφάισε σε κανένα σημείο την ομορφιά του και την επιβλητικότητα του. Η τοιχοποιία του, κατασκευ-

Το Υδραγωγείο Αρχαγγέλου

ασμένη με τη μέθοδο της αργολιθοδομής δηλαδή με ακανόνιστες πέτρες το κάνει ιδιαίτερα ξεχωριστό, δείγμα ενός ιδιαίτερου τρόπου κατασκευής. Ουσιαστικά, πρόκειται για αρχαίο αρδευτικό κανάλι το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά μνημεία για την περιοχή καθώς υπενθυμίζει τον τρόπο ύδρευσης της περιοχής σε παλαιότερες εποχές, τότε που η Κύπρος ήταν χωρισμένη σε φέουδα. Σύμφωνα με αναφορές περιηγητών η περιοχή Αρχαγγέλου ήταν γεμάτη με φυτείες φοινικόδεντρων, κάτι που είχε άμεση σχέση με την κατοίκηση πολλών Αράβων στην περιοχή. Έτσι πριν το νερό «ριχθεί» σε τεράστιες χαβούζες «διέσχιζε» τις πέτρινες καμάρες και έβρισκε τον προορισμό του.

Ωστόσο, οι εποχές άλλαξαν με την παραγωγή χουρμάδων να κρίνεται ασύμφορη. Με το πέρασμα του χρόνου ο Αρχάγγελος

παραμένει η μοναδική περιοχή με χουρμαδιές μαζί με την περιοχή του Τύμβου. Αργότερα τα δένδρα ξεριζώθηκαν και στη θέση τους φυτεύτηκαν αμπελώνες. Η έκταση αυτή περιήλθε στην Ιερά Μητρόπολη Κύκκου και τα αμπέλια είχαν παρόμοια μοίρα με τη γη να χωρίζεται σε οικοπέδα.

Σήμερα το υδραγωγείο παραμένει εκεί για να μαρτυρεί την εξέλιξη της περιοχής μέσα από τα χρόνια. Εντούτοις, όλοι αναγνωρίζουν πως είναι καιρός το συγκεκριμένο αρχαίο μνημείο να τύχει της κατάλληλης συντήρησης από το Τμήμα Αρχαιοτήτων και σε συνεργασία με τον Δήμο Στροβόλου, στα όρια του οποίου βρίσκεται, να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες για την ανάδειξή του, ώστε ο επισκέπτης να γνωρίζει τον χώρο που επισκέπτεται αλλά και η ιστορία της περιοχής να διατηρηθεί.

Κατεδάφιση
της πολιτιστικής
κληρονομιάς

ΤΗΣ ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

Η πρόσφατη κατεδάφιση του κτιρίου στη γωνία των οδών Αρνάλδας και Στασίνου επαναφέρει το ερώτημα «Ποιο χαρακτήρα θέλουμε να έχει η πόλη μας; Σε ποιο περιβάλλον θέλουμε τα παιδιά μας να ζουν μέσα στα επόμενα χρόνια;»

Οι πρώτες αντιδράσεις για τη συγκεκριμένη ενέργεια ξεκίνησαν με βίντεο στα κοινωνικά δίκτυα επιβεβαιώνοντας την όλο και αυξανόμενη δύναμή τους. Αργότερα, έγινε γνωστή και η ιστορία του καθώς αυτό ανήκε στον μεγαλέμπορο Θρασύβουλο Τρύφωνα και σχεδιάστηκε από τον Λαπηθιώτη αρχιτέκτονα Οδυσσέα Τσαγγαρίδη, πατέρα της Κυπριακής Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής και σύμφωνα με εκτιμήσεις αποτελεί έναν από τα πρώιμα δείγματα μοντερνισμού στην Κύπρο, με την ημικύκλια πτέρυγά του, την πελεκητή πουρόπετρα και την

επίπεδη οροφή από μπετόν αρμέ, υλικά που χρησιμοποιούνταν από τη δεκαετία του 1930 και μετά. Ακολούθησαν σχόλια επί σχολίων, όπως θα έλεγε ο Εγγονόπουλος και μετά, μια ατέρμονη συζήτηση με μηδενικό αποτέλεσμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, εξουσία να κηρυχθεί ένα κτήριο διατηρητέο ή να εκδοθεί Διάταγμα Διατήρησης ανήκει αποκλειστικά στον Υπουργό Εσωτερικών. Απαντώντας ο ΕΟΑ Λευκωσίας απέναντι σε όλους όσους είχαν διαμαρτυρηθεί μέσω των κοινωνικών δικτύων και άλλων, μέσων σημείωσε, μεταξύ άλλων πως το συγκεκριμένο κτήριο δεν είχε κηρυχθεί διατηρητέο και πως ο Δήμος Λευκωσίας είχε εντοπίσει αριθμό αξιόλογων κτιρίων στέλνοντας λίστα στο Τμήμα Πολεοδομίας, η οποία, ωστόσο, δεν έτυχε κάποιας περαιτέρω ενέργειας. Σύμφωνα με τον ίδιο, καθώς το ακίνητο αποτελεί ιδιωτική περιουσία, ο ιδιοκτήτης της έχει το νόμιμο δικαίωμα να αξιοποιήσει την περιουσία του σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία χωρίς τον κίνδυνο αυθαίρετης στέρησής της.

Τίθεται έτσι το ερώτημα: Σε ποια πόλη

θέλουμε να ζούμε τα επόμενα χρόνια; Ποια θέση έχει η ιστορία απέναντι στην ανάπτυξη και αν τελικά θέλουμε να μιλούμε για μια Λευκωσία του αύριο, πώς θα πρέπει να την ορίσουμε;

Προσωπικά θεωρώ πως θα πρέπει το θέμα να επανεξεταστεί άμεσα και να δοθεί ο λόγος στην αρχιτεκτονική κοινότητα η οποία θα εκπονήσει ένα σχέδιο μελέτης για την πόλη μας, στο πλαίσιο του οποίου θα καταγραφούν αυτά τα κτήρια και θα αξιοποιηθούν ευκαιρίες για άντληση κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη συντήρηση και ανάδειξή τους. Ειδικότερα σε μια εποχή όπου αναζητούνται εμβληματικά κτήρια, τέτοια κτήρια, δείγματα του πλούτου του κυπριακού μοντερνισμού, απέναντι μάλιστα από τα Ενετικά Τείχη και δίπλα στην Πλατεία Ελευθερίας, θα μπορούσαν να συντηρηθούν και να αξιοποιηθούν για τη στέγαση οργανισμών με την παραχώρηση των απαραίτητων κινήτρων.

Η συγκεκριμένη κίνηση θα αποβεί ευεργετική τόσο για εμάς τους νέους αρχιτέκτονες όσο και για την κοινωνία ευρύτερα.

Μαθητές της Αρχιτεκτονικής
πραγματοποιούν μετρήσεις πεδίου

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Σε ένα διάλειμμα ανάμεσα στις αθλητικές του υποχρεώσεις και την παρακολούθηση μαθημάτων, συναντήσαμε τον Ανδρέα Σκόρδο, ο οποίος βραβεύτηκε πρόσφατα ως ο καλύτερος έφηβος αθλητής του 2024 στους Ειδικούς Ολυμπιακούς από την Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή. Ο Ανδρέας, μαθητής στο Γ' έτος της Ειδικής Μονάδας της Σχολής μας, ξεχωρίζει για την εργατικότητα του καθώς επίσης για την αγάπη του προς τους συμμαθητές και τους καθηγητές του.

Ανδρέα, σε ευχαριστούμε πολύ που ανταποκρίθηκες σήμερα στην πρόσκληση της ομάδας μας για αυτή συνέντευξη. Με την ευκαιρία, θα θέλαμε να σε συγχαρούμε παράλληλα για τη βράβευσή σου ως ο καλύτερος έφηβος αθλητής του 2024, η οποία τιμά όχι μόνο εσένα αλλά και το σχολείο μας.

Σε ευχαριστώ για τα καλά σου λόγια. Ναι, η τελετή έγινε στο Ολυμπιακό Μέγαρο πριν από λίγες εβδομάδες.

Πώς αισθάνεσαι για την επιτυχία σου;

Στην αρχή ήμουν λίγο αγχωμένος αλλά μετά το ξεπέρασα. Ήμουν πολύ χαρούμενος για την επιτυχία μου.

Ήταν μια πολύ ξεχωριστή στιγμή.

Ήταν μια πολύ όμορφη βραδιά! Υπήρχαν πολλά παιδιά. Την οργάνωσε η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ομοσπονδία των Ειδικών Ολυμπιακών. Η Ομοσπονδία υποστηρίζει πολλά αθλήματα και όχι μόνο ένα συγκεκριμένο, όπως ποδόσφαιρο, καλαθόσφαιρα, επιτραπέζια αντισφαίριση, τένις και τρέξιμο.

Εσύ με ποιο άθλημα ασχολείσαι συγκεκριμένα;

Δεν έχω κάτι συγκεκριμένο, γιατί συμμετέχω σχεδόν στα περισσότερα αθλήματα.

Πότε ξεκίνησες να ασχολείσαι με αυτά τα αθλήματα;

Ποδόσφαιρο έπαιζα από μικρή ηλικία και τον τελευταίο ενάμιση χρόνο καλαθόσφαιρα.

Ξεχωρίζεις κάποιο από τα δύο;

Μου αρέσουν και τα δύο το ίδιο.

Τον Φεβρουάριο του 2024 συμμετείχες στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα Χειμερινών Αγώνων λαμβάνοντας την πρώτη θέση στο Snowshoeing. Μπορείς να μάς περιγράψεις αυτό το άθλημα;

Είναι ένα καινούργιο άθλημα που περιλαμβάνεται στους Χειμερινούς Ειδικούς Ολυμπιακούς (Winter Special Olympics). Χρειάζεσαι ειδικά παπούτσια που σου επιτρέπουν να τρέξεις 100 μέτρα στο χιόνι. Κάποιος μπορεί να τα φορέσει και να περπατήσει στο χιόνι. Ο σκελετός τους είναι ξύλινος και έχουν μεγάλα κορδόνια για να μένουν σταθερά στο πόδι. Υπάρχουν ακόμα οι κούρσες των 50 μέτρων, των 200 μέτρων και των 400 μέτρων. Κάθε αθλητής χρονομετρείται. Με αυτό τον τρόπο μπαίνουν σε σειρά, ανάλογα με την επίδοσή τους. Είναι ένα διασκεδαστικό άθλημα, δημοφιλές σε

Ο Ανδρέας Σκόρδος με τον Διευθυντή της Γ' Τεχνικής Σχολής κ. Αντώνη Θεοδώρου

Ανδρέας Σκόρδος: Ένας πρωταθλητής με πάθος για τη ζωή

Ο καλύτερος έφηβος αθλητής των Ειδικών Ολυμπιακών για το 2024 μιλά για τις επιτυχίες του, τα όνειρά του και τη δύναμη της θέλησης

χώρες όπως ο Καναδάς όπου υπάρχουν πολλά χιόνια.

Είναι εύκολο να ασχοληθεί κάποιος με αυτό το άθλημα;

Δεν είναι δύσκολο ούτε εύκολο, απλώς πρέπει να συνηθίσεις με τα συγκεκριμένα παπούτσια για να μπορέσεις να τρέξεις ή να περπατήσεις. Χρειάζεται όμως προσοχή για να μην κτυπήσεις. Είναι ένα διασκεδαστικό άθλημα. Εύχομαι να γίνει πιο γνωστό και να το ακολουθήσουν περισσότερα άτομα.

Τον Μάρτιο θα βρίσκεσαι στο Τορίνο στους Παγκόσμιους Χειμερινούς Αγώνες. Μπορείς να μας περιγράψεις τι θα γίνει εκεί;

Είμαι πολύ χαρούμενος που θα λάβω μέρος σε αυτούς τους αγώνες στο εξωτερικό. Είναι μία πολύ μεγάλη διοργάνωση! Την πρώτη ημέρα θα μας δείξουν το γήπεδο και τα διάφορα αθλήματα. Συνολι-

κά θα γίνουν οκτώ αγωνίσματα ανάμεσα στα οποία και το Snowshoeing.

Μαθαίνω επίσης ότι έλαβες μέρος στο ενοποιημένο τουρνουά καλαθόσφαιρας στη Λιθουανία. Πότε ακριβώς πραγματοποιήθηκε αυτή η διοργάνωση;

Το καλοκαίρι ταξιδέψαμε στη Λιθουανία. Η ομάδα μας ξεχώρισε για την προσπάθειά της. Παίξαμε τέσσερα παιχνίδια και πήραμε τη δεύτερη θέση. Κάποιες στιγμές ήταν πολύ όμορφες. Στενοχωρηθήκαμε όμως στον τελικό, γιατί δεν τα πήγαμε και τόσο καλά. Σημασία έχει βέβαια η συμμετοχή.

Έκανες καινούριους φίλους μέσα από αυτές σου τις εμπειρίες; Συνδέθηκες με κάποιους ιδιαίτερα;

Συνδέθηκα με πολλά άτομα από την ομάδα μας. Έκανα πολλές φίλιες που με βοήθησαν να γίνω καλύτερος.

Ποια θεωρείς ότι είναι η πιο μεγάλη σου επιτυχία μέχρι τώρα;

Στο ποδόσφαιρο MVP Player του μήνα. Πήρα μάλιστα βραβείο και είμαι πολύ περήφανος για αυτό.

Αντρέα, φοιτάς στη Γ' τάξη και σε λίγο θα αποφοιτήσεις. Ποιοι είναι οι στόχοι σου για το μέλλον;

Σκέφτομαι να βρω εργασία. Έχω όμως και προσφορά από τους Ειδικούς Ολυμπιακούς για να συμμετέχω σε διάφορα αθλήματα ως μέλος των εθνικών ομάδων.

Εσύ τι θα ήθελες να κάνεις;

Θα ήθελα να ακολουθήσω τον κλάδο της Μαγειρικής διότι μου αρέσει πολύ. Θα προσπαθήσω πολύ να συνδυάσω και τα δύο.

Αποφοιτώντας τι θα κρατήσεις από το σχολείο;

Θα κρατήσω την αγάπη των δασκάλων μου. Με βοήθησαν σε αρκετά πράγματα στη ζωή μου, με στήριξαν στα δύσκολα και με έκαναν καλύτερο ως άνθρωπο. Θα κρατήσω τις στιγμές που έζησα μαζί τους στις παραθέσεις μας και στις εκδηλώσεις που συμμετείχαμε εντός και εκτός σχολείου. Θυμάμαι για παράδειγμα όταν πήγα για πρώτη φορά στην Ιταλία για δουλειά με το πρόγραμμα Erasmus. Ήταν μια πολύ όμορφη εμπειρία, γιατί μπόρεσα να εργαστώ σε μια ξένη κουζίνα και να γνωρίσω άλλα άτομα.

Αντρέα, εκ μέρους της Ομάδας Εκδόσεων, θα θέλαμε να σε ευχαριστήσουμε. Είμαστε σίγουροι ότι θα τα πας περίφημα και στο μέλλον! Σου ευχόμαστε τα καλύτερα.

Να συνεχίσεις για το ωραίο και το αληθινό!

Ποιος είναι

Ο Ανδρέας Σκόρδος, φοιτά στην Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ' Λευκωσίας και είναι αθλητής της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ειδικών Ολυμπιακών τα τελευταία 4 χρόνια. Ο αθλητής συμμετέχει σε δραστηριότητες Ποδόσφαιρου, Καλαθόσφαιρας, Στίβου. Διακρίνεται για το ήθος και την ευγένεια του, τόσο εντός των αγωνιστικών χώρων όσο και εκτός και είναι ιδιαίτερα αγαπητός από όλους τους συναθλητές, συναθλήτριες και προπονητές του. Ο αθλητής προτάθηκε για τη συμμετοχή του στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα Χειμερινών Αγώνων τον Φλεβάρη του 2024 και έλαβε την 1η θέση στο Snowshoeing λαμβάνοντας την πρόκριση για τους Παγκόσμιους Χειμερινούς Αγώνες στο Τορίνο που θα διεξαχθούν τον Μάρτιο του 2025. Επιπλέον, ο Αντρέας έλαβε μέρος για πρώτη φορά στο Ενοποιημένο Τουρνουά Καλαθόσφαιρας στη Λιθουανία τον Ιούνιο και η ομάδα έλαβε τη 2η θέση. Ο Ανδρέας ξεχώρισε για την αγωνιστικότητα του, αλλά και για τη συμπεριφορά του, γνωρίσματα τα οποία εμπνέουν και άλλους αθλητές, νεότερους σε ηλικία, να ακολουθήσουν το παράδειγμά του.

Η υπουργός ΥΠΑΝ,
Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου και
η υφυπουργός πολιτισμού
Δρ Βασιλική Κασσιανίδου

ΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΠΑΝΑΓΗ
ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Σχολεία Πρεσβευτές Πολιτισμού

Ένα πρόγραμμα που ήρθε
για να μείνει

Το σχολείο μας συμμετέχει πιλοτικά στο Πρόγραμμα «Σχολεία Πρεσβευτές Πολιτισμού - Μαθητές Πρεσβευτές Πολιτισμού», ένα δίκτυο σχολείων τα οποία τυγχάνουν επιχορήγησης για τις δράσεις τους που προάγουν τον κυπριακό πολιτισμό και συντονίζεται από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και το Υφυπουργείο Πολιτισμού. Την πορεία εξέλιξης των δράσεων παρακολουθεί επιτροπή, που απαρτίζεται από εκπροσώπους των δύο φορέων καθώς και ο δημιουργός Πρεσβευτής Πολιτισμού, με τον οποίο θα επιλέξει να συνεργάζεται το κάθε σχολείο. Σύμφωνα με τη συντονίστρια του προγράμματος, εκπαιδευτικό και λογοτέχνη, Έλενα Περικλέους, στόχος είναι η δημιουργία ενός δικτύου σχολείων γύρω από την πολιτιστική παιδεία.

Το Λευκαρίτικο κέντημα

Η κεντητική τέχνη υπήρξε μία από τις σημαντικότερες παραδοσιακές τέχνες των γυναικών της Κύπρου. Το λευκαρίτικο κέντημα είναι το πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα της παραδοσιακής κεντητικής τέχνης του ημιορεινού χωριού Λεύκαρα απ' όπου και η ονομασία του. Αποτελεί μετεξέλιξη των κυπριακών ασπροπλουμιών του 18ου και 19ου αιώνα και των βενετσιάνικων δαντελών τύπου reticella του 15ου και 16ου αιώνα. Η δομή των κεντημάτων ακολουθεί μια μοναδική και αυστηρή σειρά στα σχέδια με εναλλαγή κοφτών και γεμάτων (γεμάτων) σχεδίων, δημιουργώντας φως και σκιά. Για την κατασκευή τους χρησιμοποιείται λινό ύφασμα σε φυσικό χρώμα και κλωστές σε χρωματισμούς άσπρους, εκρού και καφέ. Το κέντημα κατασκευάζεται πάνω σε ειδικό μαξιλαράκι που φτιάχνει η ίδια η κεντήτρια. Η τέχνη του περνά από γενιά σε γενιά, καθώς οι μεγαλύτερες και πιο έμπειρες κεντήτριες «μυούν» τις νεότερες, κεντώνοντας καθισμένες στα στενά δρομάκια του χωριού και σε εσωτερικές αυλές. Οι Λευκαρίτες εμπορεύονταν τα

κεντήματα στην Ευρώπη, τις Σκανδιναβικές χώρες και την Αμερική. Το λευκαρίτικο κέντημα ήταν διαδεδομένο και σε άλλα χωριά της Κύπρου. Στα εκθέματα του τοπικού Μουσείου Παραδοσιακής Κεντητικής και Αργυροχοΐας φιλοξενείται μια ενδιαφέρουσα συλλογή από κεντήματα. Το λευκαρίτικο κέντημα συμπεριλήφθηκε στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO το 2009.

«Παράδοση και
σύγχρονη τέχνη σε
έναν δημιουργικό
διάλογο»

Ομάδα μαθητών και μαθητριών μας μαζί με τις καθηγήτριά τους, Ελένη Σιαμέλη και Μαίρη Ανδρέου, παρακολούθησε το πρόγραμμα «Το Λευκαρίτικο Κέντημα-Πηγή Έμπνευσης», το οποίο υλοποιεί το Ίδρυμα Πολιτιστικής Δημιουργίας για παιδιά και νέους. Στη συνέχεια, κατασκεύασαν ένα επιτοίχιο ανάγλυφο, δημιουργώντας τρισδιάστατα μοτίβα λευκαρίτικου κεντήματος, τοποθετημένα σε άνισα μεταξύ τους επίπεδα. Το εντυπωσιακό ανάγλυφο συνδυάζει τη σκληρότητα του τσιμέντου, του μετάλλου και του ξύλου. Πρόκειται για ένα διαθεματικό project που στηρίζεται σε καινοτόμες, βιώσιμες και ολοκληρωμένες προτάσεις από νέους που δραστηριοποιούνται στους τομείς της σύγχρονης τέχνης και οι οποίοι εργάζονται με σεβασμό στην παράδοση, με στόχο να την επανεντάξουν στη σύγχρονη καθημερινότητα.

Προηγήθηκε επίσκεψη της ομάδας στα Λεύκαρα όπου έγινε επιτόπια μελέτη με επισκέψεις σε καταστήματα. Η Δέσποινα Αναστασίου, θα σημειώσει ότι αν και υπήρχαν πολλά και διαφορετικά σχέδια μεταξύ τους, το κάθε ένα είχε τον δικό του χαρακτήρα. Η διαδικασία συνεχίστηκε με τη δημιουργία με τη χρήση του προγράμματος autocad. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στα μοτίβα που χρησιμοποιούνται.

Συνεχίζοντας, η Στέφανη Ραφαήλ εξηγεί πως τα σχέδια μεταφέρθηκαν από μέλη της ομάδας σε Lino, μια επιφάνεια πάνω στην οποία μπορούσαν να χαράξουν για να μπορέσουν στη συνέχεια να μεταφέρουν τα σχέδια πάνω στον τοίχο. Η διαδικασία μπορεί να ήταν κουραστική αλλά ήταν συναρπαστική με τη Μαριαλένα Μιλτιάδους να επισημαίνει πως το αποτέλεσμα δικαιολογεί και το υψηλό –για κάποιους– κόστος αγοράς.

Η συνεργατική αυτή διαδικασία ενθούσιασε τις μαθήτριες, οι οποίες επεσήμαναν ότι ήταν ένα εναλλακτικό μάθημα, το οποίο έγινε με διασκεδαστικό τρόπο και αποτέλεσε έναν εναλλακτικό τρόπο μάθησης!

Το επιτοίχιο αυτό ανάγλυφο εκτίθεται στην έκθεση «Lefkart VII», στον χώρο των Αρχαίων Λάρνακας – Φοίβος Σταυρίδης, η οποία θα διαρκέσει από τις 28 Φεβρουαρίου μέχρι τις 21 Μαρτίου. Μετά το πέρας λειτουργίας της έκθεσης θα τοποθετηθεί σε αίθουσα της Σχολής. Δίπλα από την κατασκευή θα τοποθετηθεί ένα QR Code, μέσω του οποίου θα παρέχει πληροφορίες για την ιστορία της τέχνης του λευκαρίτικου κεντήματος τόσο στους μαθητές/τριες όσο και στους επισκέπτες, που επιθυμούν να θαυμάσουν τη μοντέρνα απόδοση του κεντήματος. Παρόμοια κατασκευή θα τοποθετηθεί και σε περίοπτη θέση σε χώρο στη σχολή, με στόχο να δοθεί έμφαση σε έναν κλάδο της τέχνης του κυπριακού λαϊκού πολιτισμού, που αξιοποιείται με εμπνευσμένο τρόπο από νέους στη σύγχρονη εποχή.

Η υφυπουργός Πολιτισμού, Δρ Βασιλική Κασσιανίδου, η κ. Έλενα Περικλέους, Συντονίστρια του Προγράμματος, η κ. Λίτσα Αντωνίου Πιερίδου, ΒΔ Φιλολογικών Μαθημάτων και η Δέσπω Πολυδώρου, Φιλόλογος

Και εγένετο χαρουπόμελο...

Μαθητές παρασκευάζουν και συσκευάζουν ένα από τα superfood της Κύπρου

Μια δεύτερη δράση, η οποία υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος, είναι αυτή της παρασκευής χαρουπόμελου. Με προέλευσή της τη Μεσόγειο, η χαρουπιτιά καλλιεργήθηκε στην περιοχή, για σχεδόν τέσσερις χιλιάδες χρόνια. Το νησί μας είναι στενά συνδεδεμένο με το χαρούπι, γνωστό και ως ο «μαύρος χρυσός της Κύπρου» καθώς σημειώνει τις μεγαλύτερες γεωργικές εξαγωγές του νησιού αποφέροντας σημαντικά κέρδη. Δίκαια, λοιπόν, η Γερμανίδα αρχαιολόγος Magda Ohnefalsch-Richter επεσήμανε πως «χωρίς αυτό το δώρο της φύσης το νησί θα μπορούσε να είχε από καιρό κηρύξει πτώχευση».

Σήμερα, από τα 30.000 εκτάρια γης που υπήρχαν πριν το 1974, παραμένουν μόνο 1.700 εκτάρια χαρουπόδεντρων.

Ζητήσαμε από τον καθηγητή φιλολογικών μαθημάτων, Αντώνη Χατζηπαυλή, όπως μας περιγράψει το σκεπτικό γύρω από αυτή τη δράση.

«Μία σκέψη... μία ιδέα, μπόλικη όρεξη και θέληση... ίσως και λίγη φαντασία και τελικά το χαρουπόμελο έγινε πραγματικότητα!!!

Σταθερή αξία... η αναφορά για την καταγωγή μου - Ακανθού και Λευκόνοικο, κατεχόμενα χωριά και τα δύο - με μπόλικη «υπερπαραγωγή»: Οι γειτονιές, ο Αρχάγγελος Μιχαήλ, τα χρυσόμηλα του Λευκονοίκου, αλλά και ο Χρυσοσώτηρας, οι ελιές, το Θκιατρυπητό, τα Στυλάρκα, ο Μαύρος χρυσός της Κύπρου και οι μεγάλες ποσότητες παραγωγής χαρουπιών πριν την εισβολή του '74, και τα προϊόντα που παράγονταν από τα χαρούπια, της Ακανθούς.

Ακολούθησε, η απορία από τους μαθητές: «σήμερα υπάρχει κάτι παρόμοιο;» Αφού έγινε η κατάλληλη ενημέρωση για μερικά χωριά στην ελεύθερη Κύπρο, «έπεσε» η ιδέα... «δεν μαζεύουμε αυτά που έχουμε στο σχολείο και να προσπαθήσουμε να φτιάξουμε κάτι; Αν τα καταφέρουμε, θα είναι ένας τρόπος να συγκεντρώνουμε χρήματα για την Επιτροπή Πρόνοιας του σχολείου μας».

Αφού, λοιπόν, είχα να κάνω με μαθητές και μαθήτριες από τον κλάδο των Ξενοδοχειακών, η προσπάθειά μας, θα ήταν ακόμα πιο εύκολη:

Σε συνεργασία με τον κλάδο των Ξενοδοχειακών και ειδικότερα με τον συνάδελφο Chef Νικόλα Κωνσταντίνου, τον οποίο ευχαριστώ ιδιαίτερα, άρχισε η διαδικασία υλοποίησης της ιδέας. Αρχικά το «Βάκλισμα» (μάζεμα με μακριές βέργες, καλάμια), έπειτα το κουπάνισμα (τεμαχισμός σε μικρά κομμάτια), ακο-

λούθως το φούσκωμα σε νερό και τέλος το «κατάστημα» (ψήσιμο για να εξατμιστεί το νερό και να μείνει το μέλι).

Στη δράση αυτή, εκτός από τους μαθητές και τις μαθήτριες του κλάδου των Ξενοδοχειακών, οι οποίοι μάζεψαν και παρασκεύασαν το προϊόν, συμμετείχαν τα παιδιά της Ειδικής Μονάδας που συσκευάσαν και εμφιάλωσαν το χαρουπόμελο, ο κλάδος των Γραφικών Τεχνών για τον σχεδιασμό των ετικετών για τα μπουκαλάκια, ο κλάδος των Ψηφιακών με τη συνεργασία της συναδέλφου Αιμιλίας Στάμου για να σχεδιαστεί η ιστοσελίδα - παρουσίαση και η παραπομπή με QR Code στην ιστοσελίδα του σχολείου, ο κλάδος της Διακοσμητικής που έβαλε την τελευταία πινελιά δένοντας ένα κορδόνι με ένα χαρούπι σε κάθε συσκευασία - μπουκαλάκι και κρέμασαν το QR Code. Κατά την ημερομηνία δημοσίευσης - ανάρτησης της δράσης μας, έχουν πουληθεί πέραν των 100 μπουκαλιών από το χαρουπόμελο της Σχολής μας!!! Και συνεχίζουμε...».

Καταλήγοντας τόνισε πως «όταν υπάρχουν καλαίσθητες ιδέες, θέληση και καλή συνεργασία, τότε μπορούν να γίνουν αξιόλογες δράσεις για όλους, ειδικότερα για τους μαθητές και τις μαθήτριές μας, που διψούν να γνωρίσουν την παράδοση του τόπου τους, συνδυάζοντας ταυτόχρονα και τα εργαλεία που τους προσφέρει ο κλάδος τους».

Μελλοντικές δράσεις

Έχουν προγραμματιστεί μελλοντικές δράσεις που περιλαμβάνουν τη διοργάνωση ποιητικών εργαστηρίων με τους Έλενα Περικλέους και Σταύρο Σταύρου, τη μελέτη και χαρτογράφηση του Υδραγωγείου Αρχαγγέλου αλλά και τη διοργάνωση μαθημάτων κυπριακών χορών από τον χοροδιδάσκαλο, Ευδόκιο Δημητρίου. Οι δράσεις θα παρουσιαστούν στο Μαθητικό Συνέδριο που θα διεξαχθεί στη Λευκωσία στις 10 Απριλίου και να λάβουν τον σχετικό τίτλο. Στις 11 Απριλίου, έχει προγραμματιστεί εκδήλωση για τη λήξη του προγράμματος, η οποία θα γίνει σε συνεργασία με το πρόγραμμα «Σχολείο Πρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», στο οποίο επίσης συμμετέχουμε.

Εικαστικές δημιουργίες διαπολιτισμού

Μαθητές και μαθήτριες από τα τμήματα Εφαρμοσμένων Τεχνών δημιούργησαν τοιχογραφίες με διαπολιτισμικό μήνυμα. Με την καθοδήγηση του καθηγητή Θρησκευτικών, Δρα Γιώργου Κουννούση, δημιούργησαν τοιχογραφία με τα θρησκευτικά μνημεία της Κύπρου αλλά και τα σύμβολα των θρησκειών στο νησί.

Σε συνέχεια των πιο πάνω, σε συνεργασία με τον Πρεσβευτή Πολιτισμού, ζωγράφο και αγιογράφο, Στέλιο Στυλιανού, διοργανώθηκε εργαστήριο στο πλαίσιο του οποίου παρουσιάστηκαν διάφορα χρώματα στους μαθητές και η ιστορία τους ενώ στη συνέχεια οι μαθητές κλήθηκαν να παραγάγουν τα δικά τους χρώματα με συγκεκριμένες τεχνικές, με το τελικό αποτέλεσμα να ενθουσιάζει. Το εργαστήριο δημιουργίας δεν τελειώνει εδώ, καθώς ο κύριος Στυλιανού ξεκίνησε με μια ομάδα μαθητών μας την ετοιμασία ολοκληρωμένου έργου τέχνης και συγκεκριμένα τη φιλοτέχνηση αγιογραφίας, με θέμα τον Άγιο Γεώργιο, η οποία θα κοσμήσει επίσης την αίθουσα Θρησκευτικών του σχολείου μας.

Αναμένεται ότι η συγκεκριμένη δράση θα ολοκληρωθεί στα τέλη Μαρτίου.

Δίπλα από τις τοιχογραφίες θα μπει QR Code το οποίο θα οδηγεί σε ιστοσελίδα όπου ο επισκέπτης θα μπορεί να βρει λεπτομέρειες σχετικά με το σκεπτικό των έργων αλλά και τα στάδια δημιουργίας τους. Στόχος, η δημιουργία ενός πάρκου τεχνών, σε μια προσπάθεια ευπρεπισμού της Σχολής μας αλλά και μετάδοσης μηνυμάτων με έναν εναλλακτικό τρόπο.

1

2

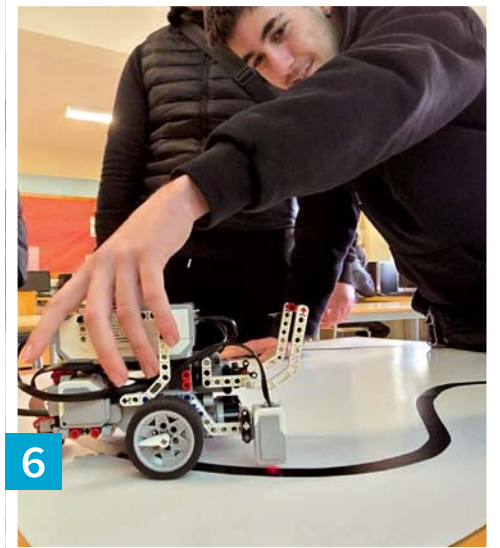
3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

1 Οι μαθητές μας
ετοιμάζονται για τα
Χριστούγεννα

2 Εορτασμοί
Τοικνοπέμπτης

3 Καλλιτεχνική δημιουργία
της Ειδικής Μονάδας

4 Σχολική εκδρομή στην
Κακοπετριά

5 Λέμε «ΟΧΙ» στη βία με
αφορμή τη Ημέρα της
Γυναίκας

6 Ρομποτική: τα παιδιά
ετοιμάζονται για τον
διαγωνισμό

7 Συμμετοχή στο μαθητικό
Συνέδριο της Ιεράς
Αρχιεπισκοπής Κύπρου

8 Σχολική εκδρομή
στα Λεύκαρα

9 Συμμετοχή στη μαθητική
Ημερίδα δημοσιογραφίας

10 Τα παιδιά της
ορχήστρας μας

11 Εκδήλωση για τα
50 χρόνια της τουρκικής
εισβολής και κατοχής

12 Διαγωνισμός για
θέματα καταπολέμησης της
διαφθοράς

13 Από σήμερα αιμοδότες